BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

MĨ THUẬT

2

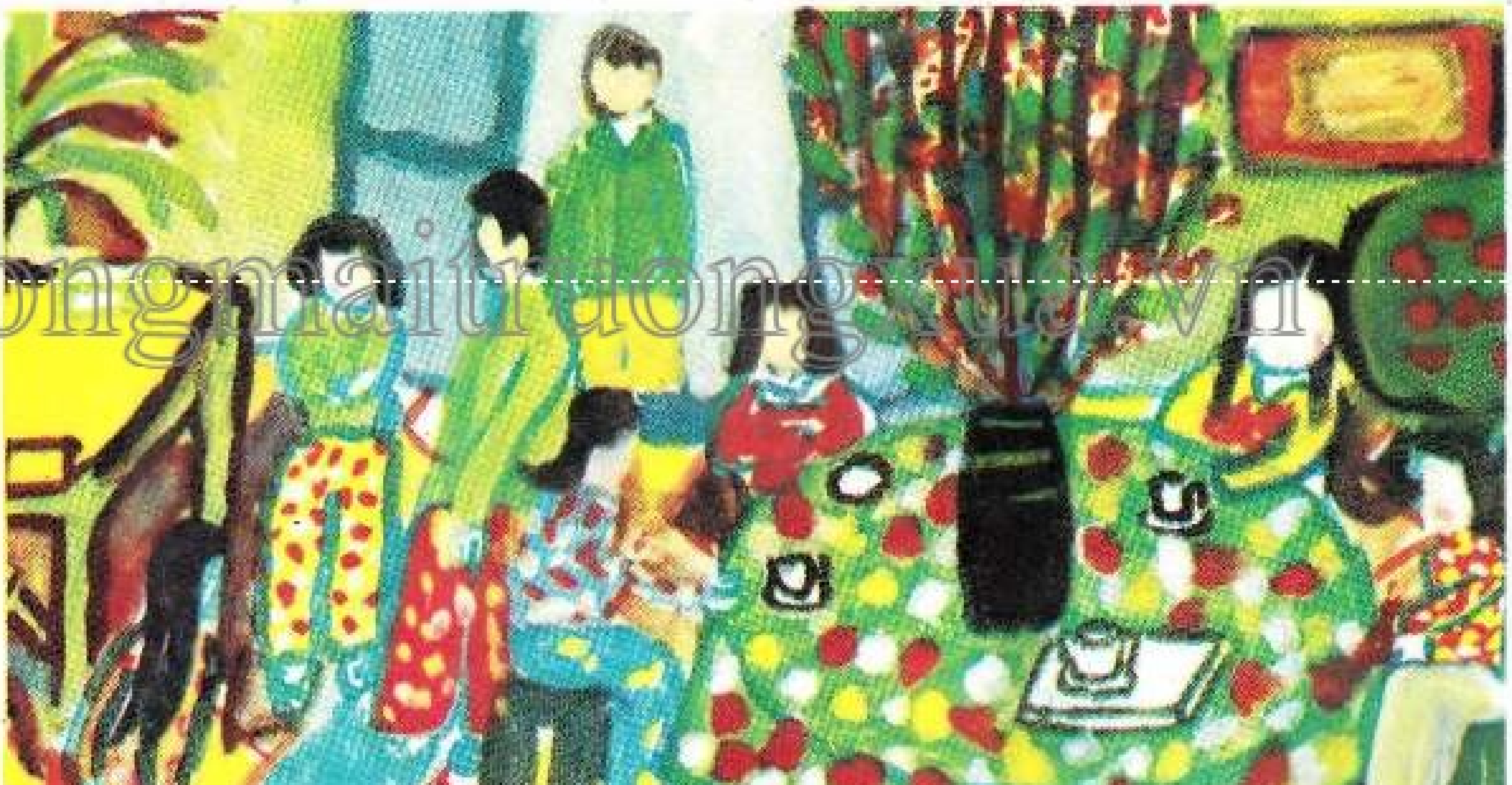

thuongmaitruongxua.vn

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGUYỄN QUỐC TOẢN - ĐÀM LUYỆN

MĨ THUẬT

2

thuongmaitruongxua.vn

(Tái bản lần thứ chín)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc NGÔ TRẦN ÁI
Tổng biên tập VŨ DƯƠNG THỤY

Biên tập lần đầu:
TRẦN CƯỜNG - PHẠM VĨNH THÔNG

Biên tập tái bản:
NGÔ THANH HƯƠNG

Biên tập mĩ thuật:
ANH QUÂN

thuongmaitruongxua.vn

371.013(075)
GD - 02
1302/28-01

Mã số: 1H208T2

LỜI NÓI ĐẦU

Để cho học mĩ thuật có kết quả các em cần :

1. Chuẩn bị đầy đủ đồ dùng học tập, như : Bút chì, tẩy và mầu vẽ (một trong các loại sau : chì mầu, sáp mầu, bút dạ, mầu nước).

2. Chú ý lắng nghe thầy giáo, cô giáo hướng dẫn xong mới vẽ. Không chép lại hình vẽ hướng dẫn trong sách, không chép bài của bạn, vẽ theo cách nghĩ và ý thích của mình.

3. Bài học gồm các phần :

– Trang bên trái (số chẵn) là hình vẽ. Bên cạnh hình vẽ là lời hướng dẫn cách quan sát, nhận xét và hướng dẫn cách vẽ.

– Trang bên phải (số lẻ) dành để các em vẽ hoặc tô mầu. Cần vẽ to vừa phải với khuôn khổ sách (không nên vẽ nhỏ quá).

Muốn vẽ đẹp các em cần quan sát kĩ mẫu vật định vẽ.

thuongmaitruongxua.vn

Bài 1

XEM TRANH

PHONG CẢNH NÔNG THÔN

(Tranh khắc gỗ mầu của Nguyễn Tiến Chung*)*

Tranh vẽ cảnh thôn quê quen thuộc như đã nhìn thấy ở đâu đó. Khoảng đất mầu nâu nhạt phía trước vừa là sân, vừa là đường đi. Cái ao nho nhỏ, mặt nước mầu xanh non như có bèo đang nở vào mùa xuân. Khóm chuối, bụi khoai nước mọc trên bờ. Bên phải là đống rơm to cho thấy vụ mùa vừa thu hoạch. Sâu vào trong là hai cây dừa thấp, lá xum xuê vươn dài che kín những mái nhà tranh. Gà mẹ, gà con đang chăm chỉ kiếm ăn quanh đống rơm. Chị nông dân vẻ vội vàng tay cầm cuốc, tay cầm nón ra đồng làm việc.

thuongmaitruongxua.vn

Bác Nguyễn Tiến Chung đã tả lại cảnh nông thôn vào buổi sáng mùa xuân bình dị, yên ả và rất đẹp.

Em ngắm tranh của bác sẽ tìm ra nhiều vẻ đẹp nữa về cách vẽ hình, cách vẽ mầu. Em có thể vẽ được tranh về quê mình.

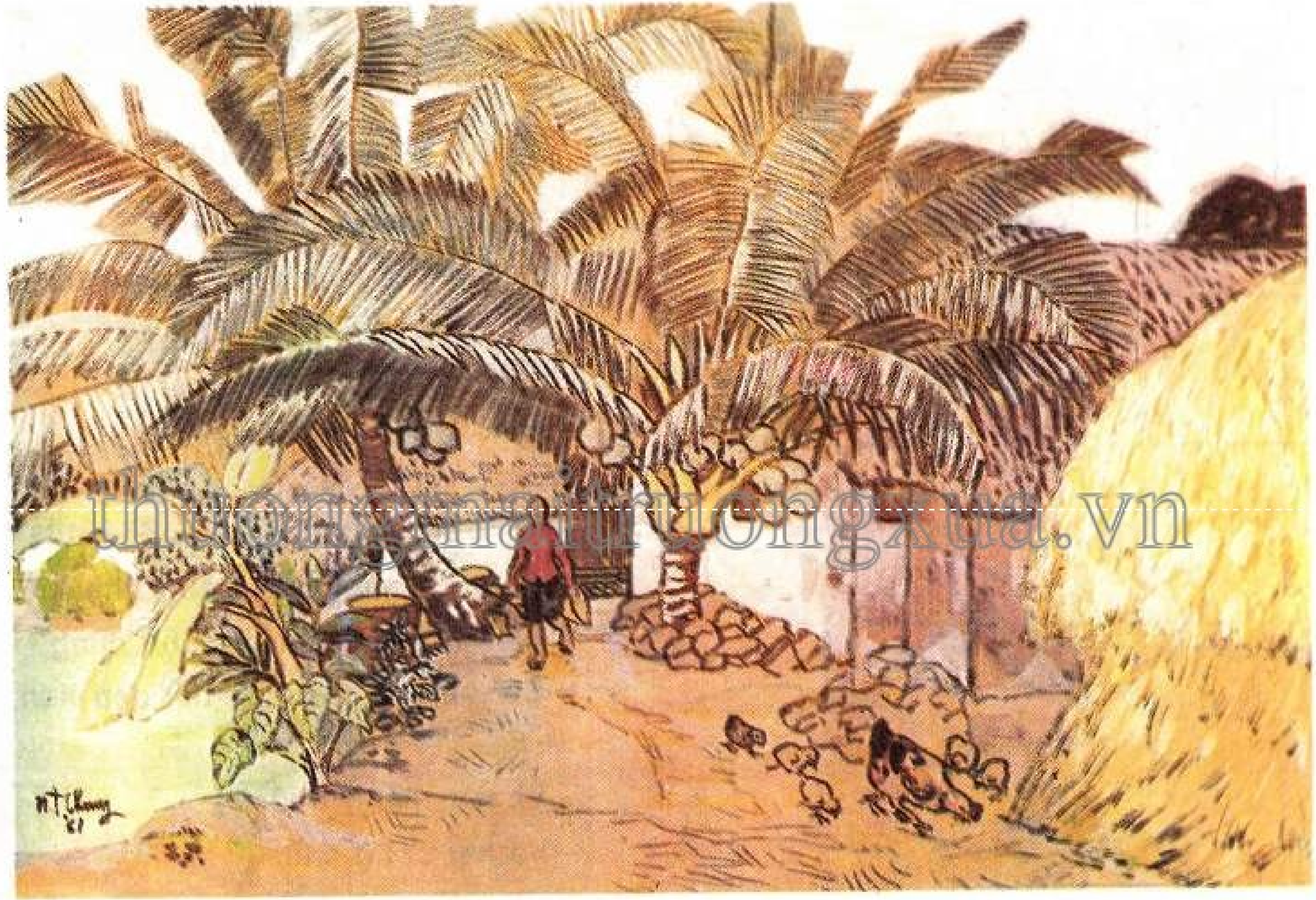

Hình 1

Phong cảnh nông thôn (*tranh khắc gỗ mầu của* Nguyễn Tiến Chung)

thuongnhotruongxua.vn

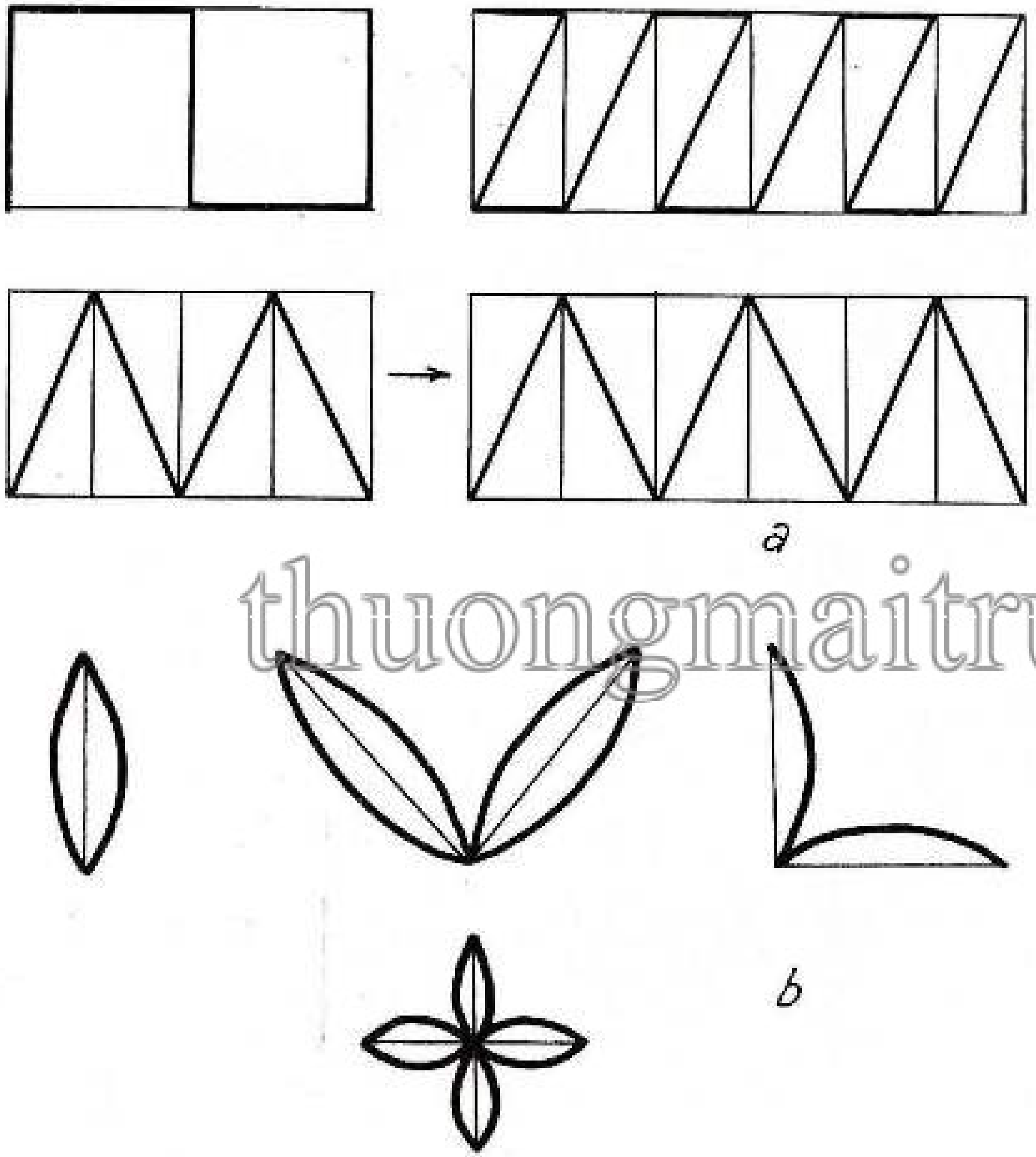

Hình 2

Bài 2

VẼ TRANG TRÍ

HỌA TIẾT TRANG TRÍ

1. Quan sát và nhận xét

– Họa tiết là hình vẽ để trang trí.

– Họa tiết trang trí cần phải đẹp và có nhiều hình vẽ khác nhau.

2. Cách vẽ

Vẽ họa tiết (H.2a)

– Kẻ 2 đường thẳng cách đều nhau.

thuongmaitruongxua.vn

– Chia khoảng cách bằng nhau.

– Nhìn mẫu vẽ họa tiết cho đúng.

– Có thể làm cho họa tiết đẹp hơn.

Vẽ họa tiết (H.2b)

– Vẽ nét thẳng trước.

– Vẽ nét cong sau.

3. Bài thực hành

Tập vẽ các họa tiết ở (H.3) và tô mầu cho đẹp.

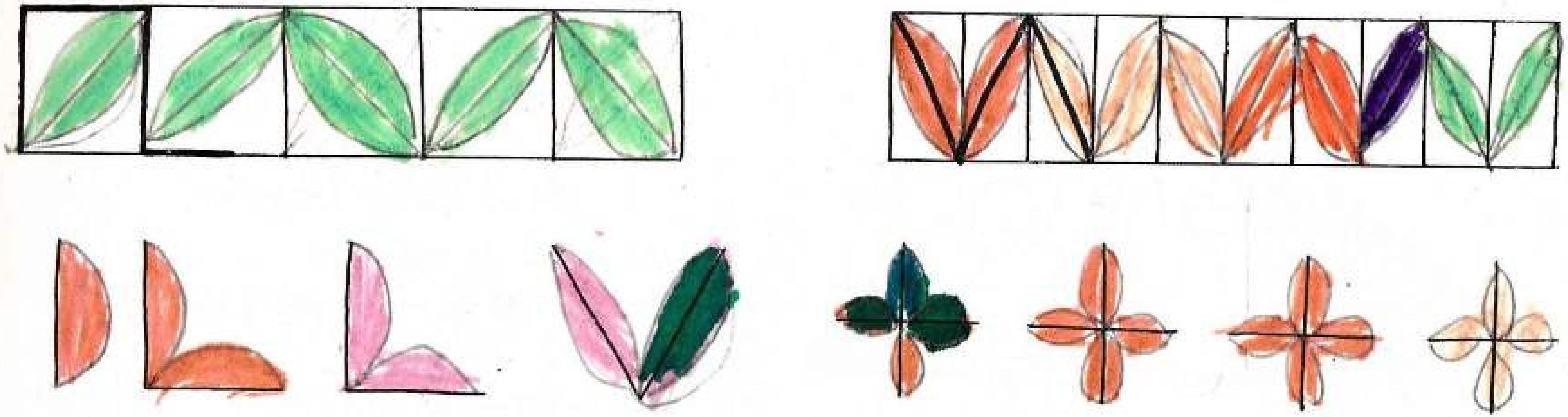

Hình 3

thuongmaitruongxua.vn

Bài tập về nhà : Dùng một họa tiết vừa học em vẽ đường diềm (H.4) và tô mầu.

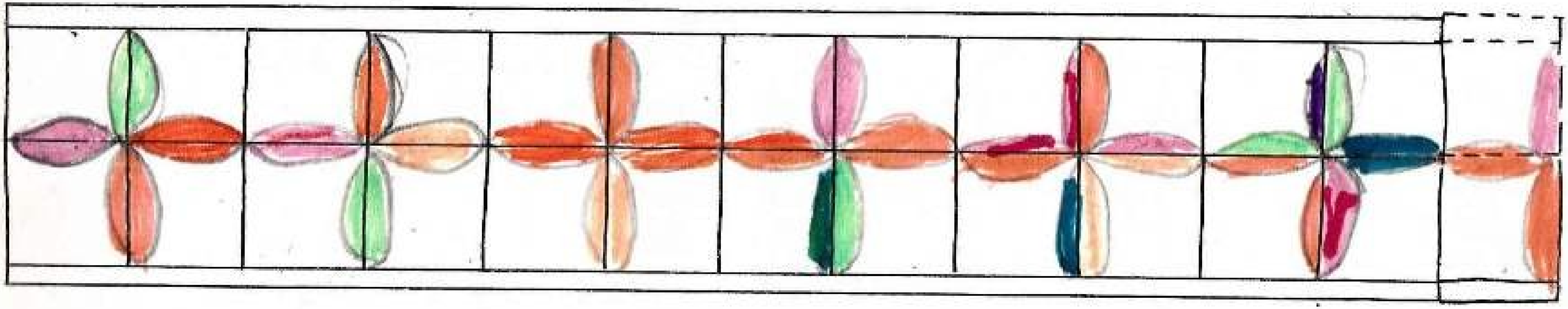

Hình 4

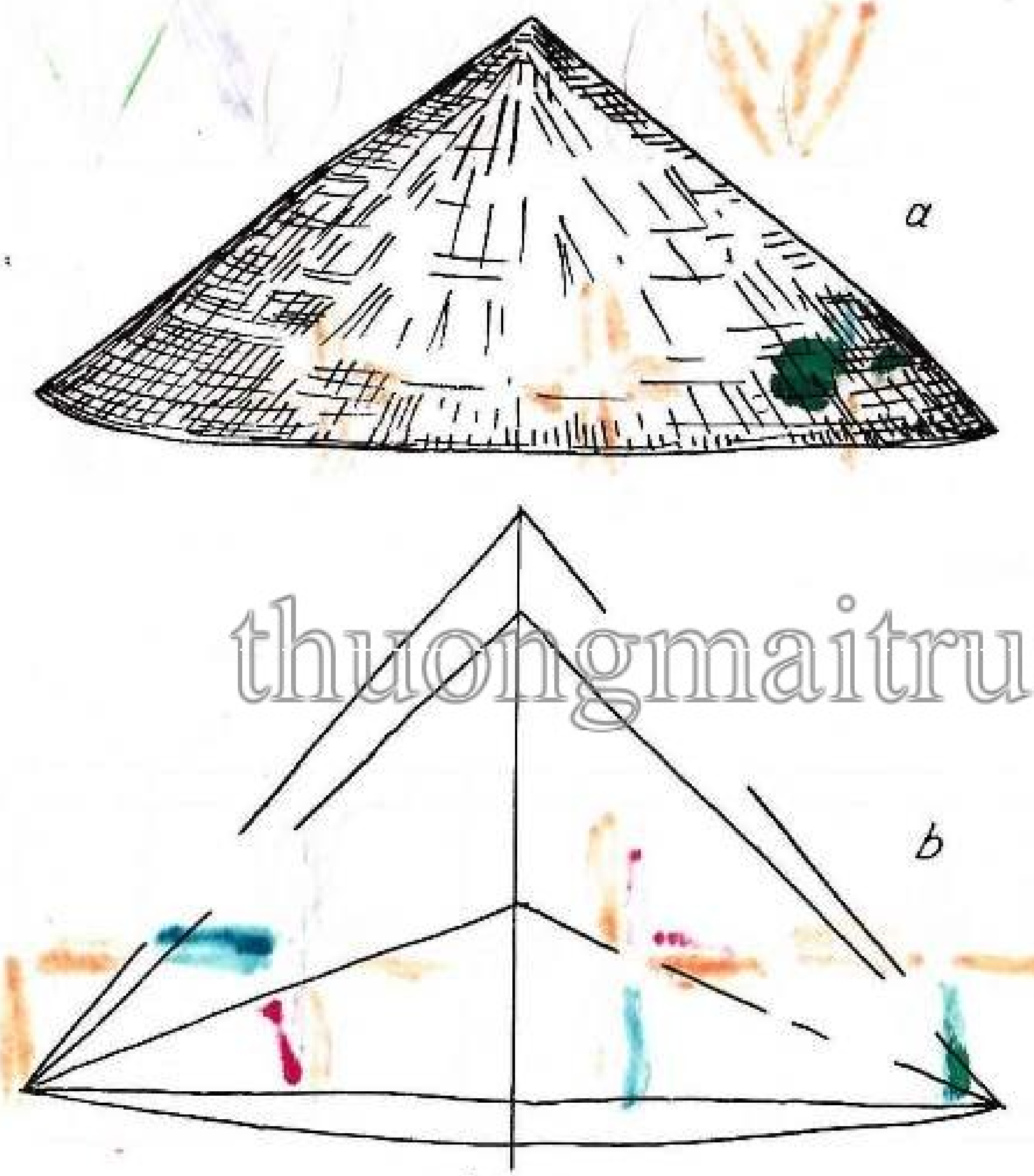

Hình 5

Bài 3

VẼ THEO MẪU

VẼ CÁI NÓN

(Để úp ngang tầm nhìn)

1. Quan sát và nhận xét

– Cái nón (để úp H.5a) giống hình gì ?

– Cạnh nào dài nhất ?

– Những cạnh nào bằng nhau ?

2. Cách vẽ

– Vẽ nét ngang trước (cạnh dài nhất).

– Vẽ nét dọc chia đôi nét ngang.

– Tìm vị trí chóp nón (chóp nón cao quá, thấp quá nón không đẹp).

– Vẽ hai nét chéo sau (H.5b).

3. Bài thực hành

Vẽ cái nón đặt úp (có thể trang trí cái nón theo ý thích).

Chú ý

– Không dùng thước để vẽ.

– Nét vẽ vành nón hơi cong mới đúng.

thuongmaitruongxua.vn

Hình 6

Bài 4

VẼ THEO ĐỀ TÀI

EM ĐI HỌC

1. Quan sát và nhận xét

– Tranh (H.6) vẽ những gì ?
(Tranh vẽ em bé đang đi học).

– Em bé mang theo cái gì ?

– Em mặc quần áo như thế nào ?

– Em có đi học với bạn không ?

– Cần vẽ thêm cảnh vật gì ? (con đường, hàng cây, nhà, cánh đồng...).

2. Cách vẽ

– Vẽ một hay hai em bé tay xách cặp trước. Vẽ thêm cảnh vật cho tranh vui hơn.

– Tô mầu theo ý thích.

3. Bài thực hành

Vẽ tranh *Em đi học* ở trang bên.

thuongmaitruongxua.vn

9

thuongmaitruongxua.vn

Bài 5

VẼ THEO MẪU

VẼ CÁI TÚI XÁCH

1. Quan sát và nhận xét

– Túi xách có nhiều loại. Mỗi loại có hình dáng và cách trang trí khác nhau.

– Túi xách thường có quai, ở giữa, gần miệng.

– Đáy túi hơi tròn (H.7a, b).

2. Cách vẽ

– Nhìn cái túi, em vẽ hình bề ngoài trước. Vẽ hình đúng túi sẽ đẹp.

– Vẽ quai, đáy túi cho đúng.

– Vẽ xong em trang trí và tô mầu theo ý thích (H.7c)

3. Bài thực hành

Nhìn mẫu, vẽ cái túi xách và trang trí theo ý thích.

Bài tập về nhà : Em quan sát cái túi xách khác và tự vẽ theo ý mình.

Hình 7

thuongmaitruongxua.vn

thuongmaitruongxua.vn

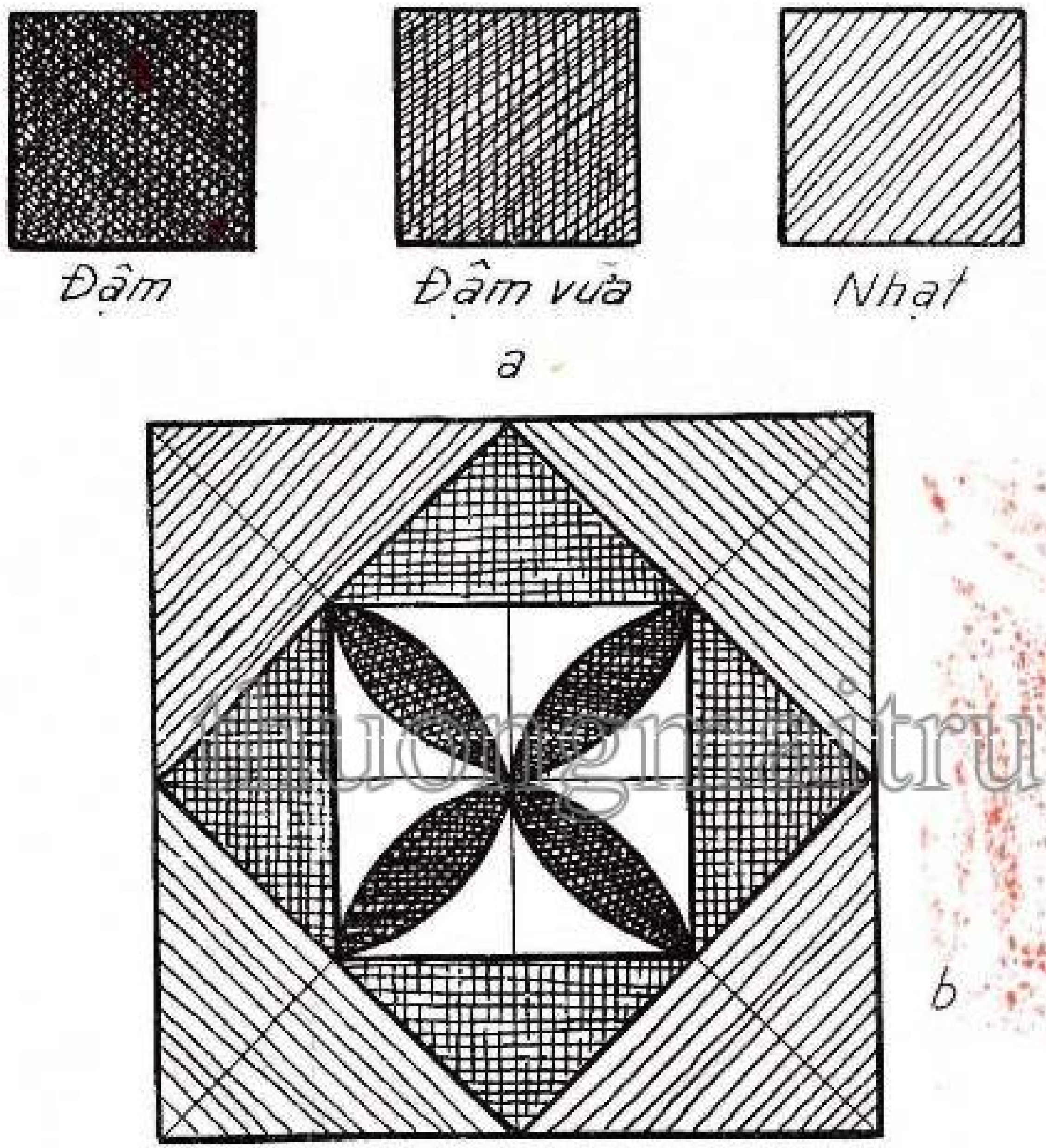

Hình 8

Bài 6

VẼ TRANG TRÍ

VẼ ĐẬM, VẼ NHẠT

1. Quan sát và nhận xét

– Bài vẽ có đậm, có nhạt mới đẹp.

– Có nhiều độ đậm nhạt : đậm, đậm vừa, nhạt và sáng... (H.8a).

2. Cách vẽ

Muốn vẽ đậm nhạt đẹp, em cần chú ý :

– Nhìn bài vẽ xem nên vẽ chỗ nào đậm, chỗ nào đậm vừa, chỗ nào nhạt.

– Vẽ đậm trước, vẽ nhạt sau.

Dùng một mầu hay chì đen em có thể vẽ được các độ đậm nhạt theo ý muốn (H.8b).

3. Bài thực hành

Vẽ đậm nhạt vào các hình ở trang bên (H.9).

thuvienmaitruongxua.vn

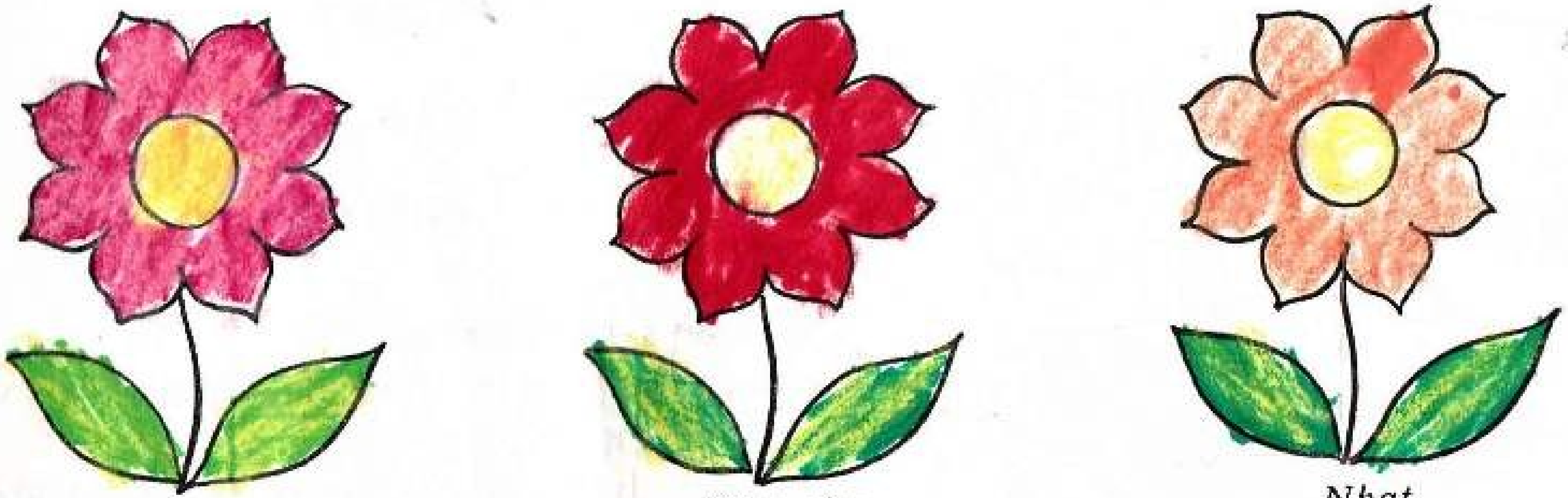

Đậm

Đậm vừa

Nhạt

Hình 9

thuongmaitruongxua.vn

Bài tập về nhà : Vẽ tiếp và vẽ đậm nhạt vào đường diềm (H.10).

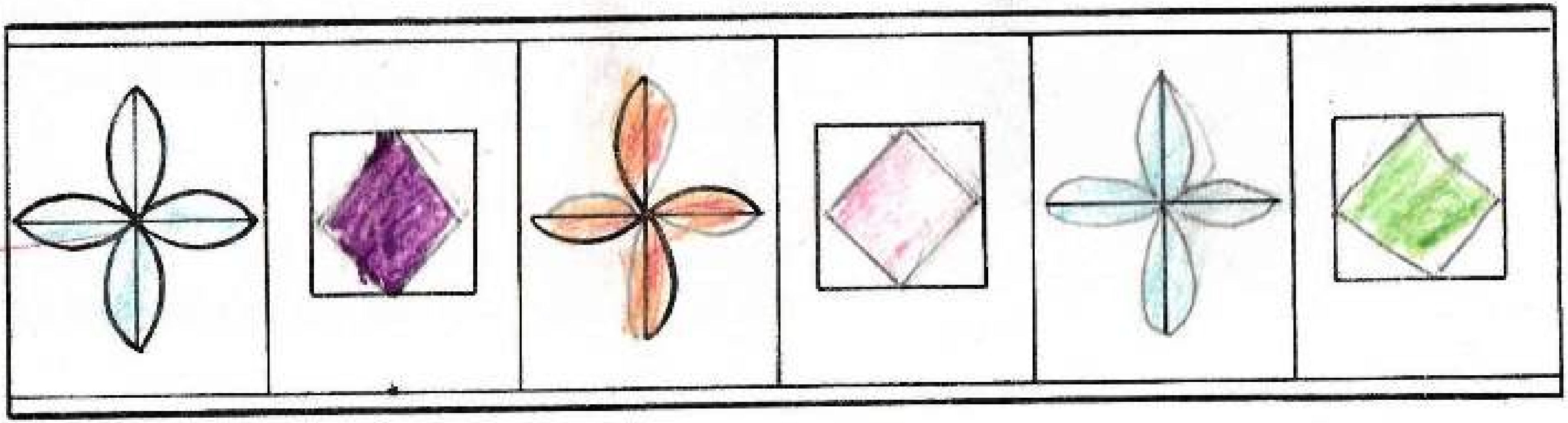

Hình 10

Hình 11

Bài 7

TẬP NẶN

KHỐI HỘP

1. Quan sát và nhận xét

Những đồ vật có dạng hình khối hộp : Chiếc vali, bao diêm, hộp đựng bút, quyển sách, viên gạch.

- Viên gạch (H.11b) có mấy mặt ? Các mặt đó có bằng nhau không ?

Nhìn khối hộp, thấy 3 mặt như hình 11vừa rõ, vừa đẹp.

thuongmaitruongxua.vn

2. Cách nặn

- Lấy đất sét nhào kĩ thành một cục dẻo quánh.
- Nhìn mẫu, rồi đập nhẹ cục đất xuống bàn thành 6 mặt, em sẽ có một khối hình hộp.

3. Bài thực hành

Tô mầu viên gạch hoa (H.12).

Bài tập về nhà : Nặn bao diêm bằng đất sét. (H.11c)

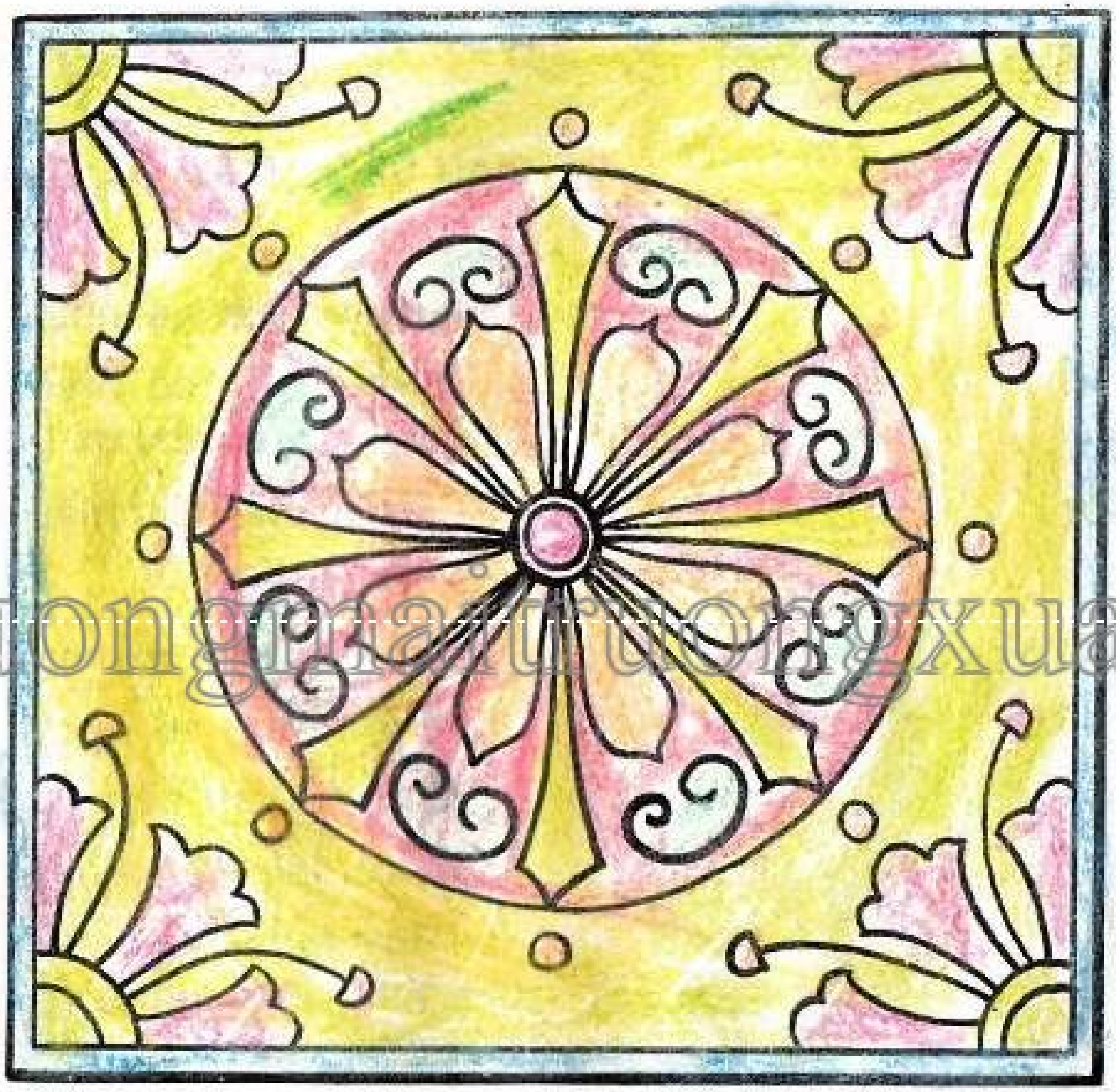

Hình 12

thuongmaitruongxua.vn

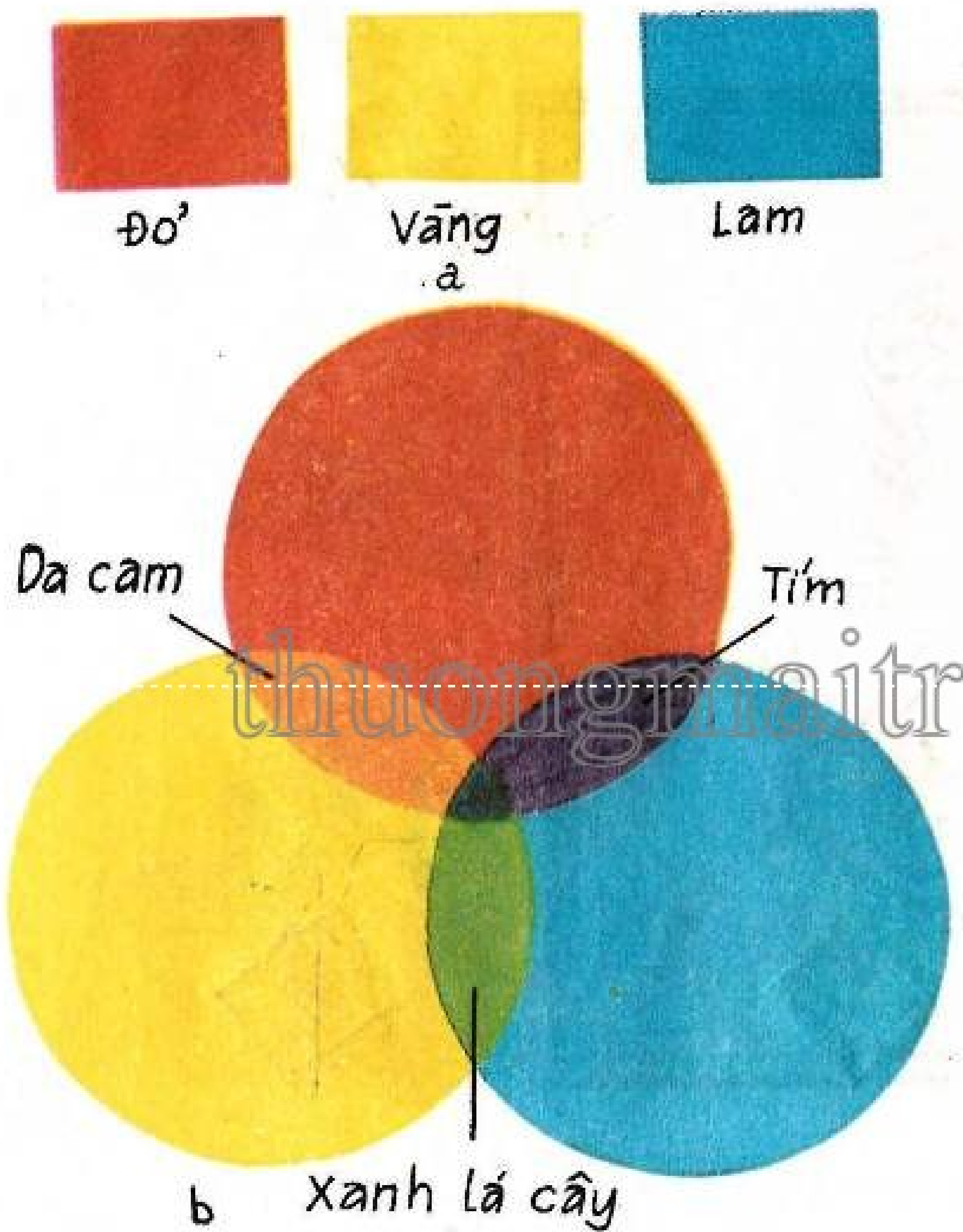

Hình 13

Bài 8

VẼ TRANG TRÍ

MẦU SẮC : MẦU DA CAM, XANH LÁ CÂY, TÍM

1. Quan sát và nhận xét

Thiên nhiên có nhiều mầu sắc : Đỏ, vàng, lam là ba mầu chính. (H.13a).

– Em có thể tìm nhiều mầu để bài vẽ đẹp hơn.

2. Cách vẽ

– Pha hai mầu với nhau em sẽ được mầu khác :

Đỏ với *vàng* sẽ ra *da cam*

Vàng với *lam* sẽ ra *xanh lá cây*

Đỏ với *lam* sẽ ra *tím* (H.13b).

– Tùy theo cách pha, em sẽ có nhiều độ đậm nhạt khác nhau của mầu da cam, xanh lá cây, tím rất đẹp.

3. Bài thực hành

Tìm 3 mầu da cam, xanh lá cây, tím tô vào 3 hình trang bên (H.14).

thuongmaitruongxua.vn

Hình 14

Bài tập về nhà : Tô mầu vào các quả (H.15)

thuongmaitruongxua.vn

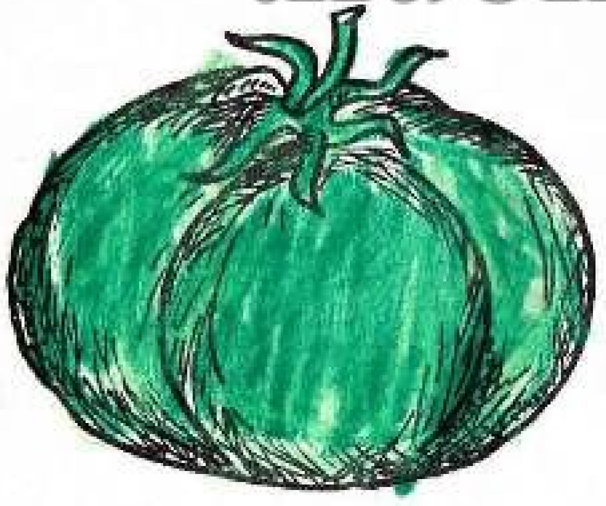

Quả cà chua xanh

Quả cạm chín

Quả cà tím

Hình 15

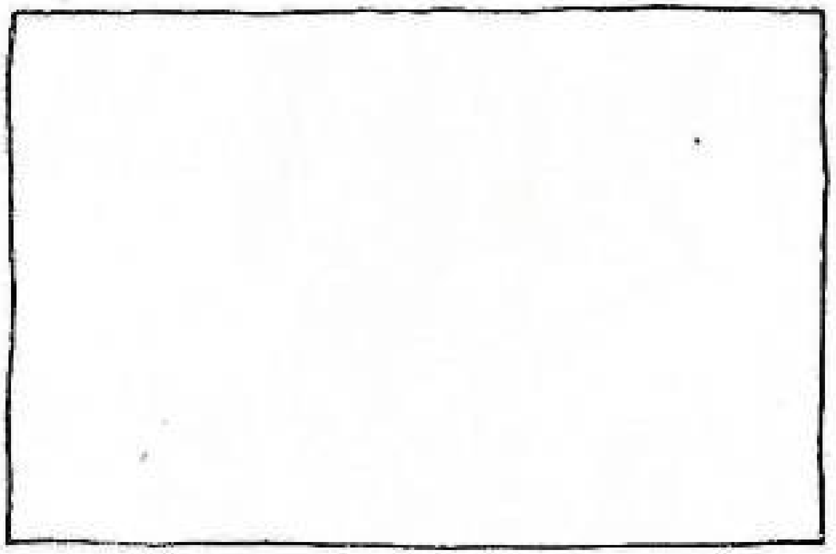

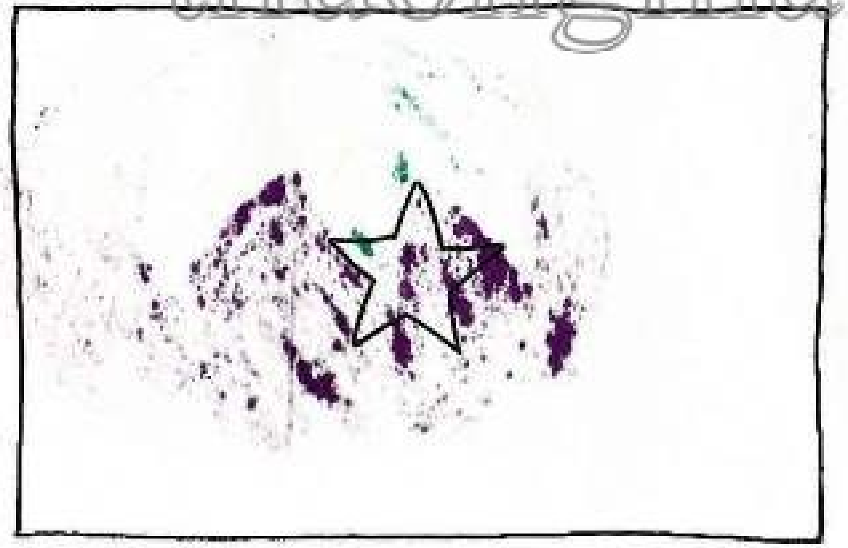

Hình 16

Bài 9

VẼ THEO MẪU

VẼ LÁ CỜ TỔ QUỐC

1. Quan sát và nhận xét

– Cờ Tổ quốc còn gọi là cờ đỏ sao vàng.

– Cờ Tổ quốc có hình chữ nhật, mầu đỏ tươi, ở giữa có ngôi sao vàng (H.16).

2. Cách vẽ

thuongmaitruongxua.vn

– Nhìn cờ, em vẽ hình chữ nhật trước (hình chữ nhật không dài quá, không ngắn quá).

– Vẽ ngôi sao vừa phải ở giữa lá cờ (kẻ 2 đường chéo, em tìm được chỗ vẽ ngôi sao).

– Tô nền cờ mầu đỏ, ngôi sao mầu vàng.

Chú ý : Không dùng thước kẻ để vẽ đường thẳng.

3. Bài thực hành

Vẽ lá cờ Tổ quốc và tô mầu.

9

thuongmaitruongxua.vn

Bài 10

VẼ THEO ĐỀ TÀI

EM TRONG VƯỜN HOA

1 . Quan sát và nhận xét

Vườn hoa có nhiều hoa đẹp, có cả cây to, đường đi, ghế ngồi, cột đèn... Được đi chơi cùng các bạn, với cha mẹ, ông bà trong vườn hoa có lẽ em nào cũng thích. Vẽ được cảnh chơi trong vườn hoa đẹp chắc còn thích nữa.

thuongmaitruongxua.vn

2. Cách vẽ

- Vẽ cảnh hay vẽ người trước đều được cả.
- Vẽ xong hình và tô mầu theo ý thích.

3. Bài thực hành

Vẽ tranh *Em chơi trong vườn hoa.*

Hình 17

thuongmaitruongxua.vn

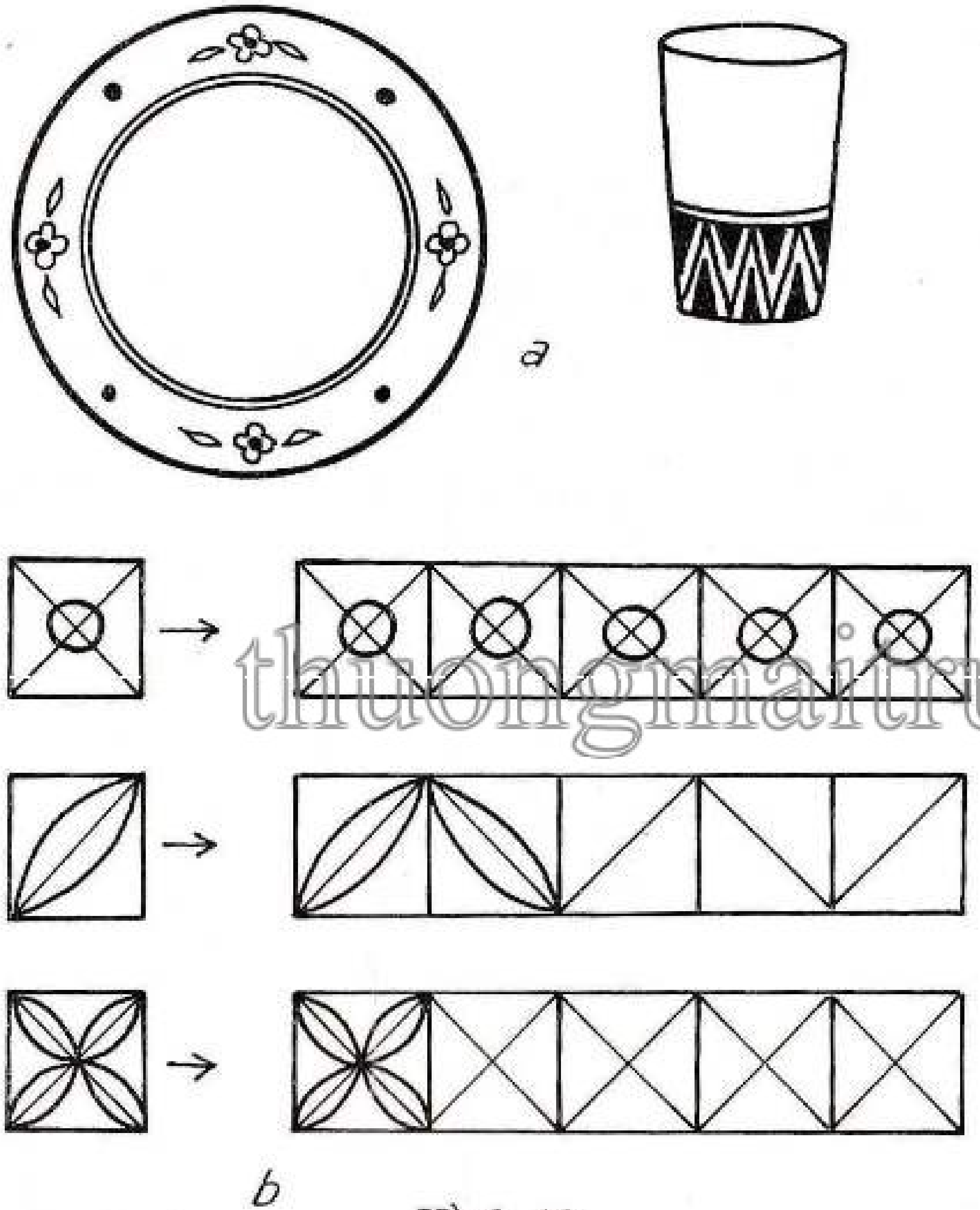

Hình 18

Bài 11

VẼ TRANG TRÍ

TRANG TRÍ ĐƯỜNG DIỀM

1. Quan sát và nhận xét

– Đường diềm làm cho mọi vật đẹp hơn (H.18a).

– Có nhiều cách trang trí đường diềm đơn giản (H.18b).

2. Cách vẽ

– Kẻ hai đường thẳng cách đều.

– Chia khoảng bằng nhau.

– Vẽ họa tiết và tô mầu theo ý thích.

Chú ý : Họa tiết giống nhau tô cùng một mầu. Mầu nền khác với mầu họa tiết.

3. Bài thực hành

Trang trí đường diềm (H.19).

thuongmaitruongxua.vn

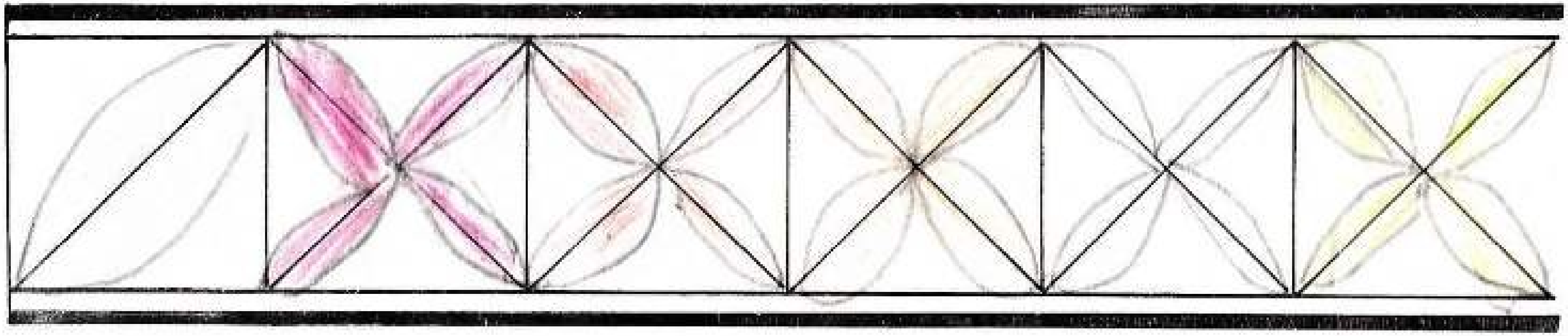

Hình 19

Bài tập về nhà : Trang trí đường diềm ở cái bát và tô mầu cho đẹp (H.20).

thuongmaitruongxua.vn

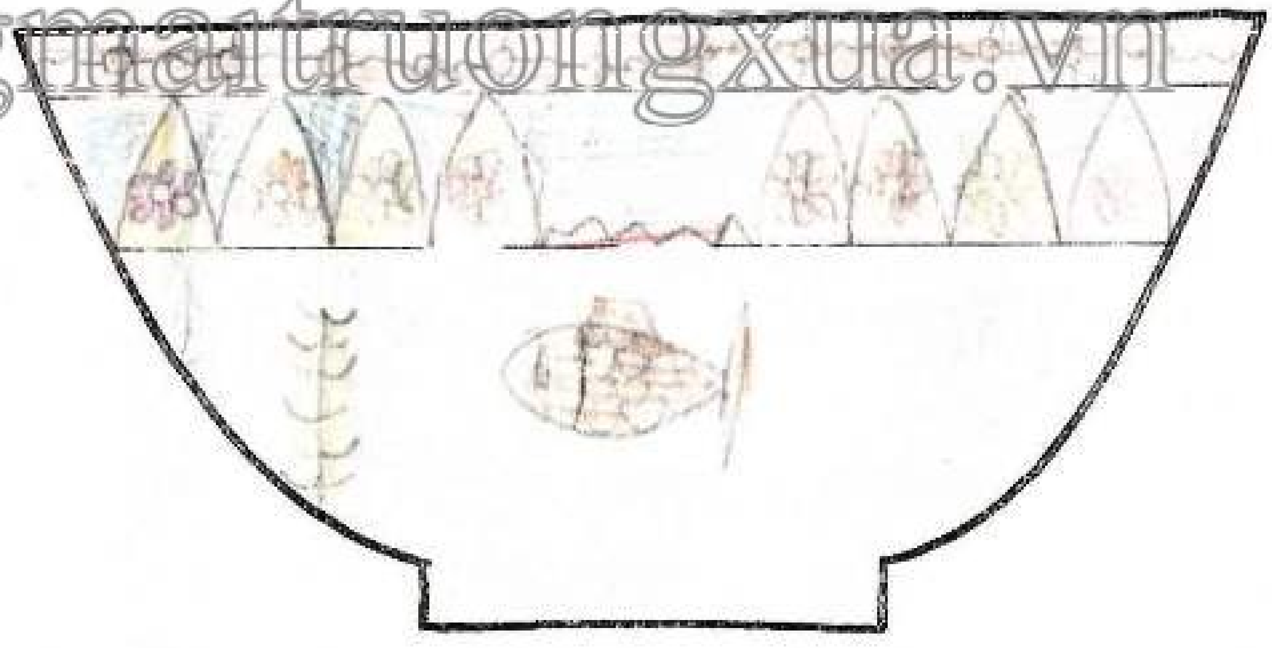

Hình 20

Bài 12

VẼ TỰ DO

CÁCH VẼ THIÊN NHIÊN

1. Quan sát và nhận xét

Hằng ngày các em nhìn thấy nhiều cảnh đẹp, như :

- Cảnh làng quê, đồng ruộng ;
- Cảnh núi đồi, sông biển,
- Cảnh phố phường, công viên...

Em hãy nhớ lại hình dáng, mầu sắc của cỏ cây, sông núi, và cả các con vật để vẽ cho đẹp.

2. Cách vẽ

– Vẽ những hình ảnh chính to trước, các hình ảnh phụ sau.

– Vẽ xong và tô mầu theo ý mình.

3. Bài thực hành

Vẽ lại một cảnh, hay con vật mà em đã thấy.

Bài tập về nhà : Vẽ tranh *Nhà em*.

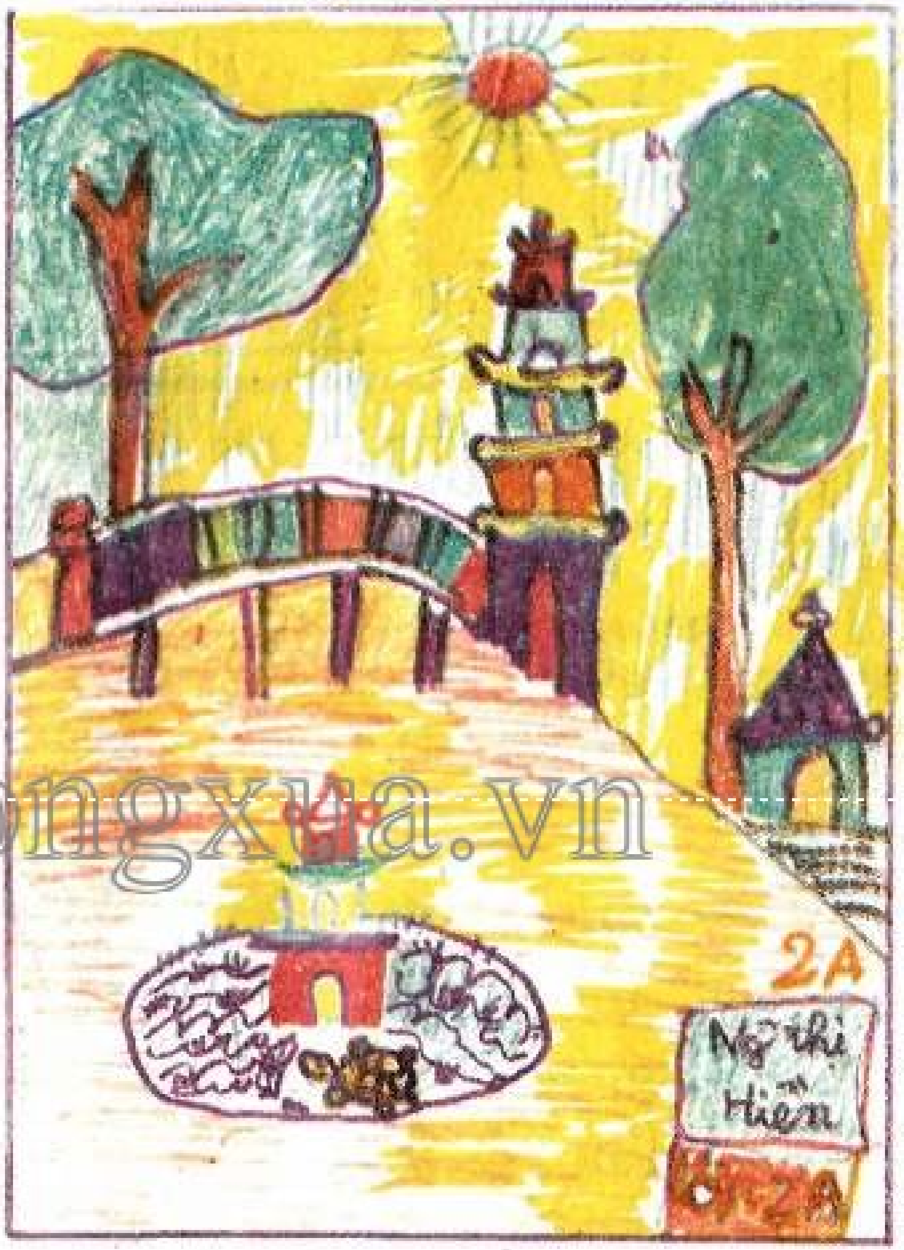

Hình 21

Hồ Gươm : *Tranh của* Nguyễn Thị Hiền học sinh lớp 2A trường tiểu học Thịnh Hào – Hà Nội

thuongmaitruongxua.vn

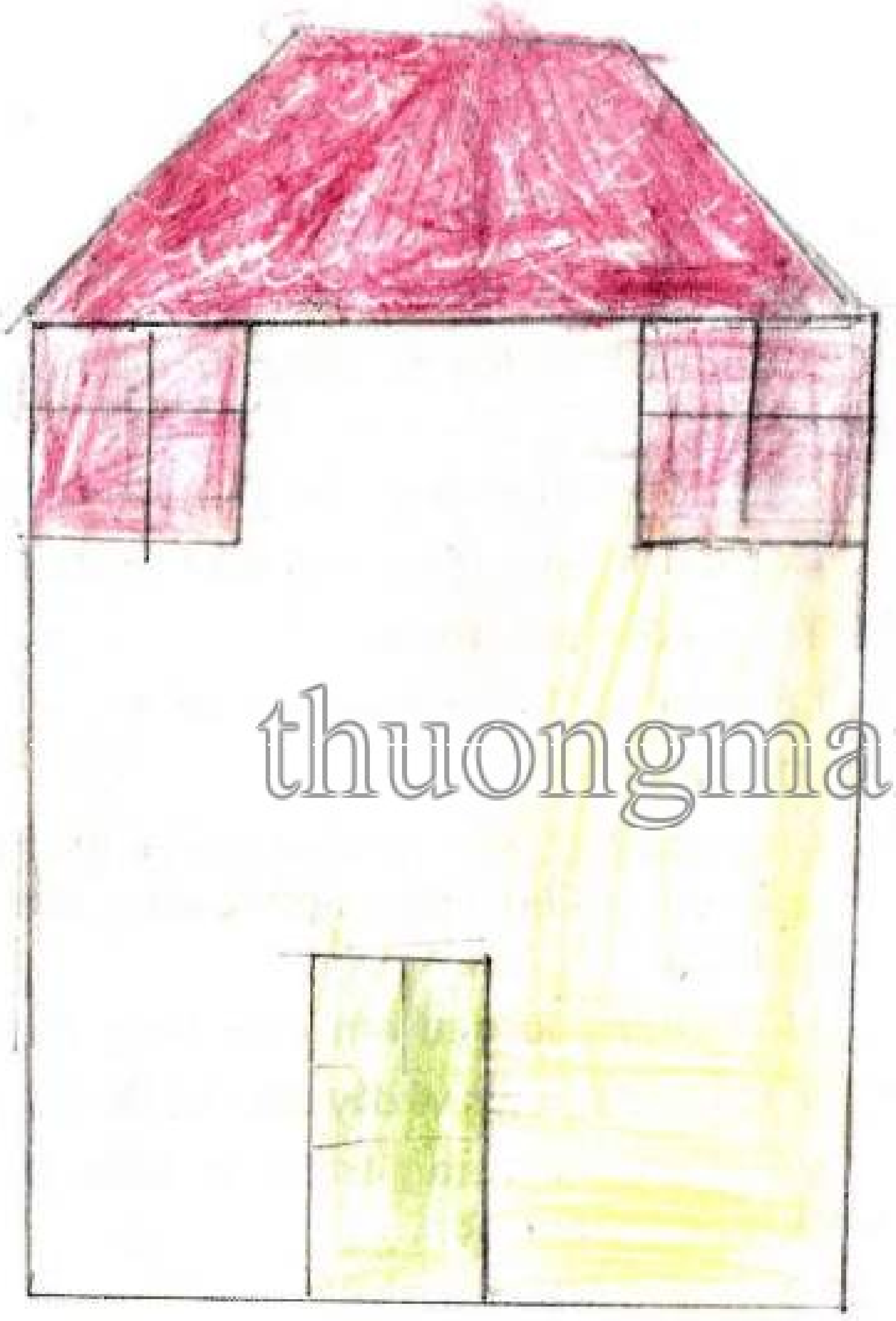

thuongmaitruongxua.vn

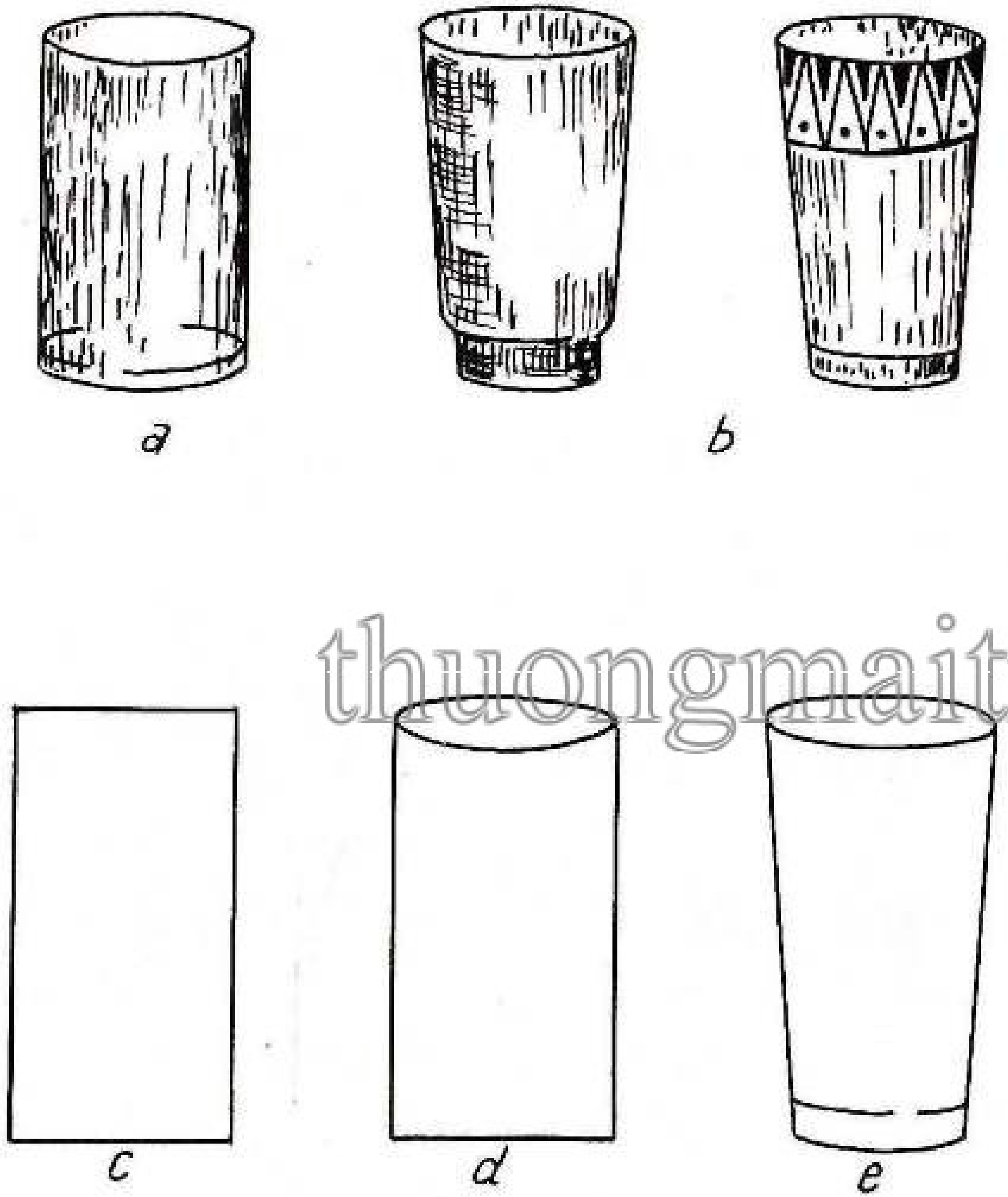

Hình 22

Bài 13

VẼ THEO MẪU

VẼ CÁI CỐC

1. Quan sát và nhận xét

Cái cốc mà chúng ta dùng hằng ngày có nhiều kiểu:

– Cốc có miệng rộng bằng đáy (H.22a).

– Cốc có miệng rộng hơn đáy (H.22b).

– Thân cốc cao, thấp.

– Loại có đế, loại không có đế.

thuongmaitruongxua.vn

2. Cách vẽ

– Nhìn cái cốc em vẽ hình chữ nhật đứng, vừa phải với chiều rộng chiều cao của cốc trước (H.22c).

– Vẽ miệng cốc như em nhìn thấy (H.22d).

– Nhìn miệng cốc, em vẽ đáy cốc cho đúng (H.22e).

– Vẽ xong, em trang trí và tô mầu theo ý thích cho cốc đẹp hơn.

3. Bài thực hành

Vẽ cái cốc (để dọc trang giấy vẽ sẽ đẹp hơn).

thuongmaitruongxua.vn

Hình 23
Chân dung *(Cô bộ đội của* bạn Phương Nga)

Bài 14

VẼ THEO ĐỀ TÀI

CHÚ BỘ ĐỘI CỦA EM

1. Quan sát và nhận xét

Em có thể vẽ một bức tranh về :

- Chân dung chú bộ đội.
- Cảnh các chú bộ đội vui chơi với thiếu nhi.
- Cảnh bộ đội hành quân.
- Cảnh bộ đội tập trận...

Em cần nhớ lại hình ảnh chú bộ đội, (hình dáng, mũ, mầu sắc quần áo...) để vẽ.

2. Cách vẽ

- Vẽ hình ảnh chú bộ đội trước (vẽ to).
- Vẽ thêm các hình ảnh khác cho tranh vui hơn (xe, pháo, hoa, cây...).

3. Bài thực hành

Vẽ tranh về chú bộ đội theo ý em.

thuongnhaitruongxua.vn

thuongmaitruongxua.vn

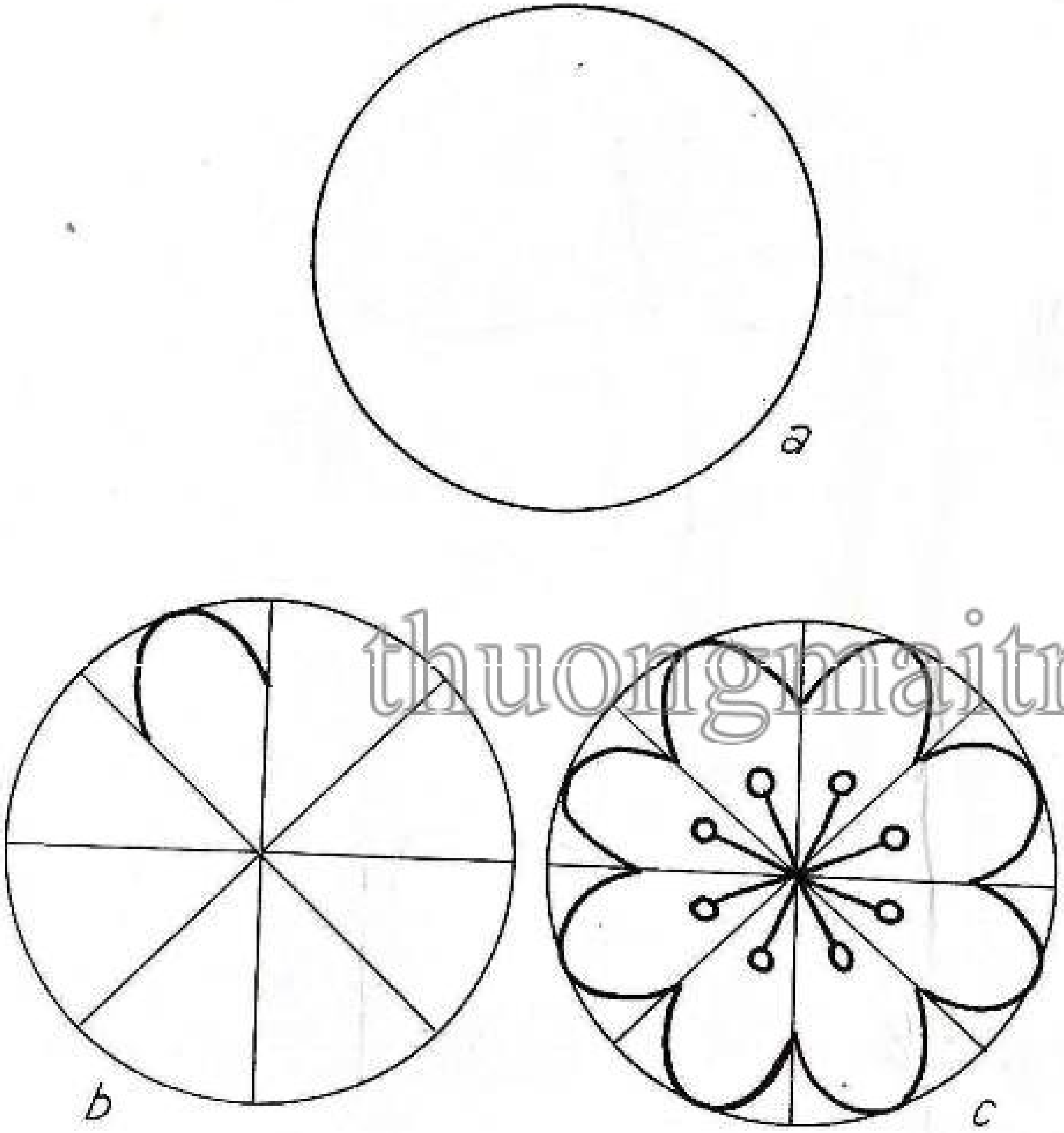

Hình 24

Bài 15

VẼ TRANG TRÍ

VẼ BÔNG HOA TRANG TRÍ

1. Quan sát và nhận xét

Hoa để trang trí khác với hoa thực ở thiên nhiên như :

– Hình dáng có thể thay đổi theo cách trang trí (hình vuông, hình tròn ...).

– Cánh hoa thường vẽ đều nhau.

– Mầu sắc hoa tô tự do theo ý thích.

2. Cách vẽ

– Em vẽ khung hình bao ngoài của hoa trước (H.24a).

– Chia hình lớn thành các phần bằng nhau (H.24b).

– Nhìn bông hoa mẫu em vẽ cho đẹp và tô mầu theo ý thích (H.24c).

3. Bài thực hành

Em vẽ bông hoa trang trí (H.25a).

Bài tập ở nhà : Vẽ tiếp và tô mầu đường diềm (H.25b).

thuongmaitruongxua.vn

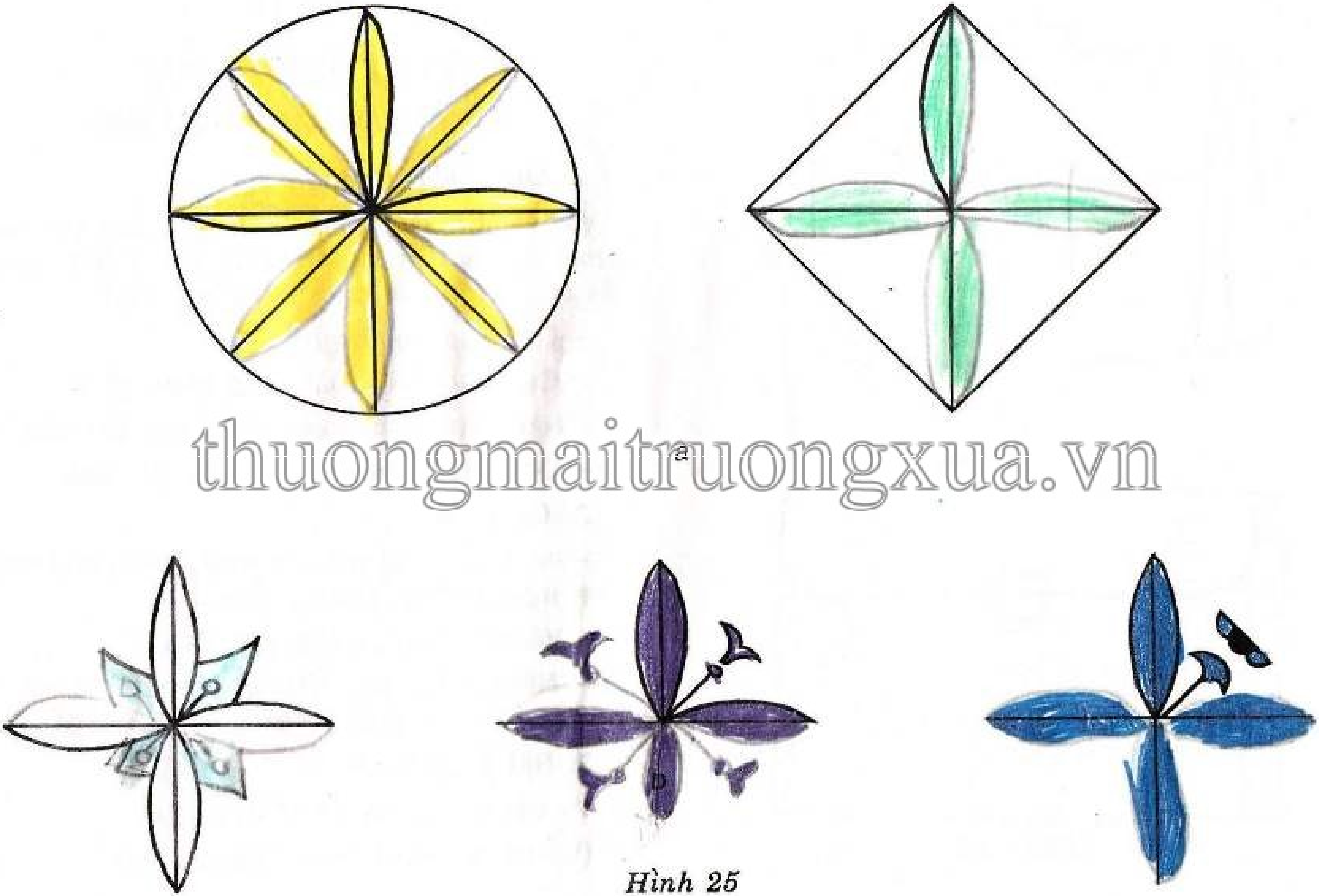

thuongmaitruongxua.vn

Hình 25

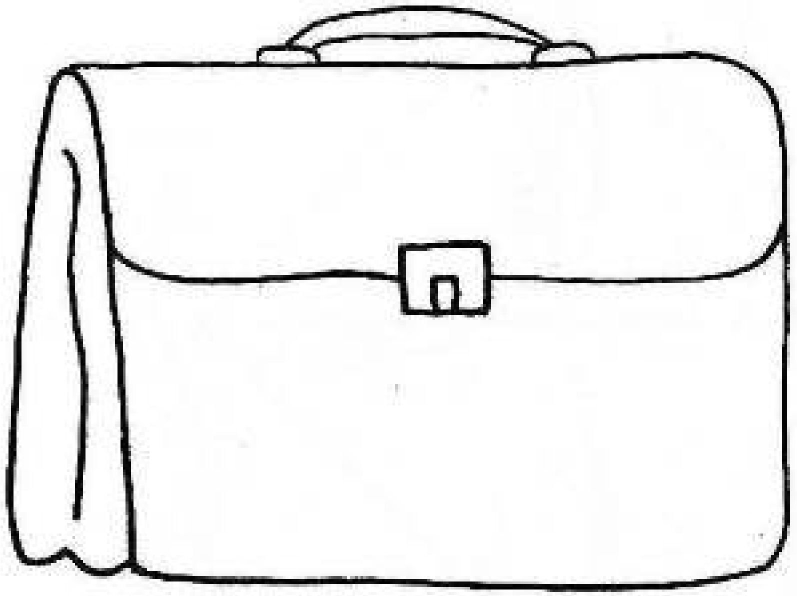

Hình 26

Bài 16

VẼ THEO MẪU

VẼ CÁI CẶP SÁCH HỌC SINH

1. Quan sát và nhận xét

Cặp sách có nhiều loại. Mỗi loại có hình dáng và cách trang trí khác nhau (em quan sát cặp sách của các bạn cùng lớp).

– Cặp sách hình gì ?

– Cặp sách có những bộ phận gì ?

– Nắp cặp và thân cặp phần nào lớn hơn ?

– Quai cặp, khóa cặp ở đâu (H.26a).

thuongmaitruongxua.vn

2. Cách vẽ

– Vẽ hình dáng cái cặp trước, hình chữ nhật nằm ngang, hay đứng ? (H.26b).

– Vẽ nắp, quai, khóa cặp sau.

– Nhìn mẫu, em sửa lại cho đúng và tự trang trí cho cặp đẹp hơn.

3. Bài thực hành

Vẽ cái cặp sách và tự trang trí.

(Vẽ to vừa phải theo trang giấy).

thuongmaitruongxua.vn

Bài 17

XEM TRANH

TIẾNG ĐÀN BẦU

(*Tranh mầu dầu của* Sĩ Tốt)

Tranh mầu dầu là tranh vẽ bằng mầu đã luyện với dầu, vẽ trên nền vải, hay gỗ...

Tranh *Tiếng đàn bầu* vẽ về đề tài bộ đội – *Bộ đội vui chơi với thiếu nhi*. Trên chõng tre chú bộ đội chăm chú gảy đàn. Tiếng đàn bầu ngân nga trầm bổng đã làm cho hai em bé bỏ cả chơi vòng, vội vàng chạy vào nghe. Một em nằm, hai tay chống cằm, nghiêng nghiêng cái đầu có vẻ khoái trí, hai chân chéo khoeo đưa lên, hạ xuống như đánh nhịp. Một em vội quỳ xuống nền nhà, tay mân mê ngôi sao trên mũ chú bộ đội. Bên trái, chị phụ nữ đang hong tóc, nét mặt vui vẻ ngắm nhìn cảnh chơi đàn của chú bộ đội với các em thiếu nhi.

Tranh *Tiếng đàn bầu* là tranh đẹp, hiện đang được trưng bày ở Viện bảo tàng Mĩ thuật Việt Nam. Ngắm tranh, em thấy Bác Sĩ Tốt vẽ mầu dầu rất trong. Em hãy tập cách tìm mầu của Bác để tranh vẽ của mình đẹp hơn.

thuongmaitruongxua.vn

Hình 27

Tiếng đàn bầu *(tranh của* Sĩ Tốt)

Bài 18

VẼ TỰ DO

VẼ TRANH MÀ EM THÍCH

thuongmaitruongxua.vn

Bài tập về nhà : Vẽ tranh tĩnh vật (lọ hoa, quả mà em biết)

thuongmaitruongxua.vn

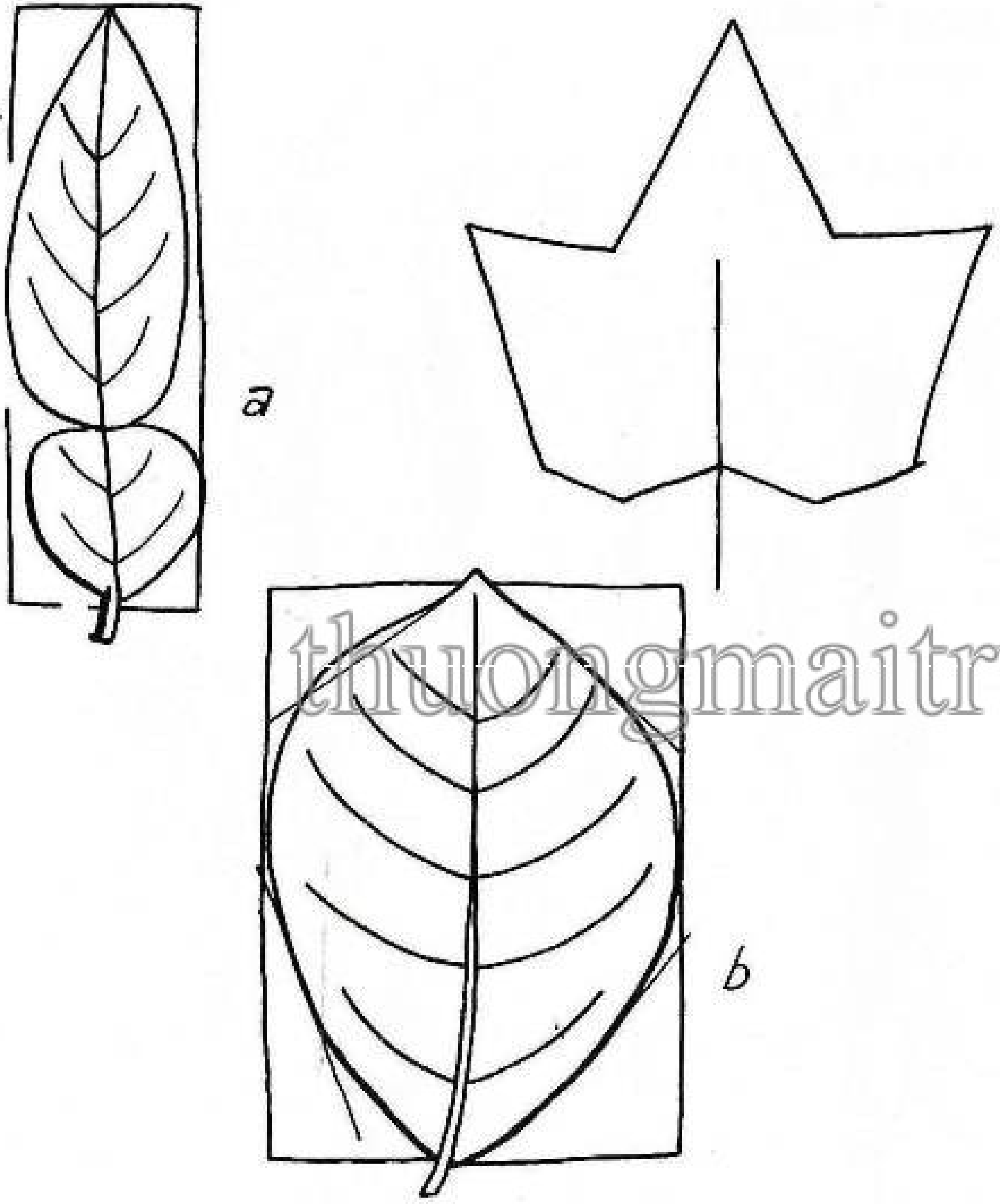

Hình 28

Bài 19

VẼ THEO MẪU

VẼ LÁ CÂY

1. Quan sát và nhận xét

– Có nhiều loại lá cây. Mỗi loại có hình dáng, mầu sắc khác nhau.(H.28).

– Lá cây thay đổi mầu sắc theo thời gian (lúc non, lúc già). Em hãy quan sát lá cây sẽ tìm ra nhiều điểm khác nhau.

2. Cách vẽ

thuongmaitruongxua.vn

– Nhìn chiều dài, chiều rộng nhất để vẽ hình chữ nhật trước. Hình chữ nhật khác nhau em sẽ vẽ hình lá khác nhau.

- Em vẽ phác nét thẳng theo hình lá (H.28b).

- Em vẽ các nét cong đúng như mẫu và tô mầu cho đẹp.

3. Bài thực hành

Vẽ cái lá mà em mang theo.

Bài tập về nhà : Quan sát và vẽ lá cây mà em thích.

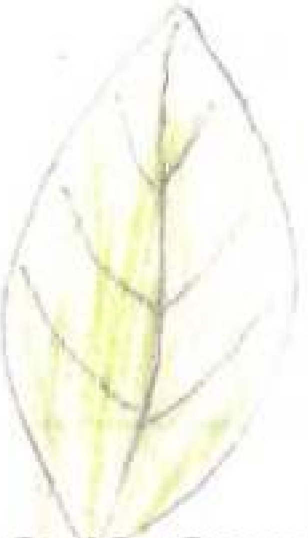
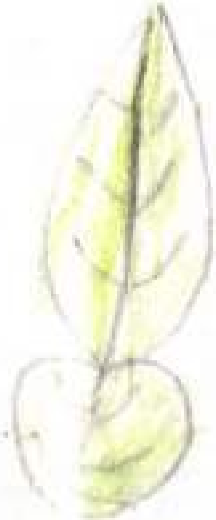

thuongmaitruongxua.vn

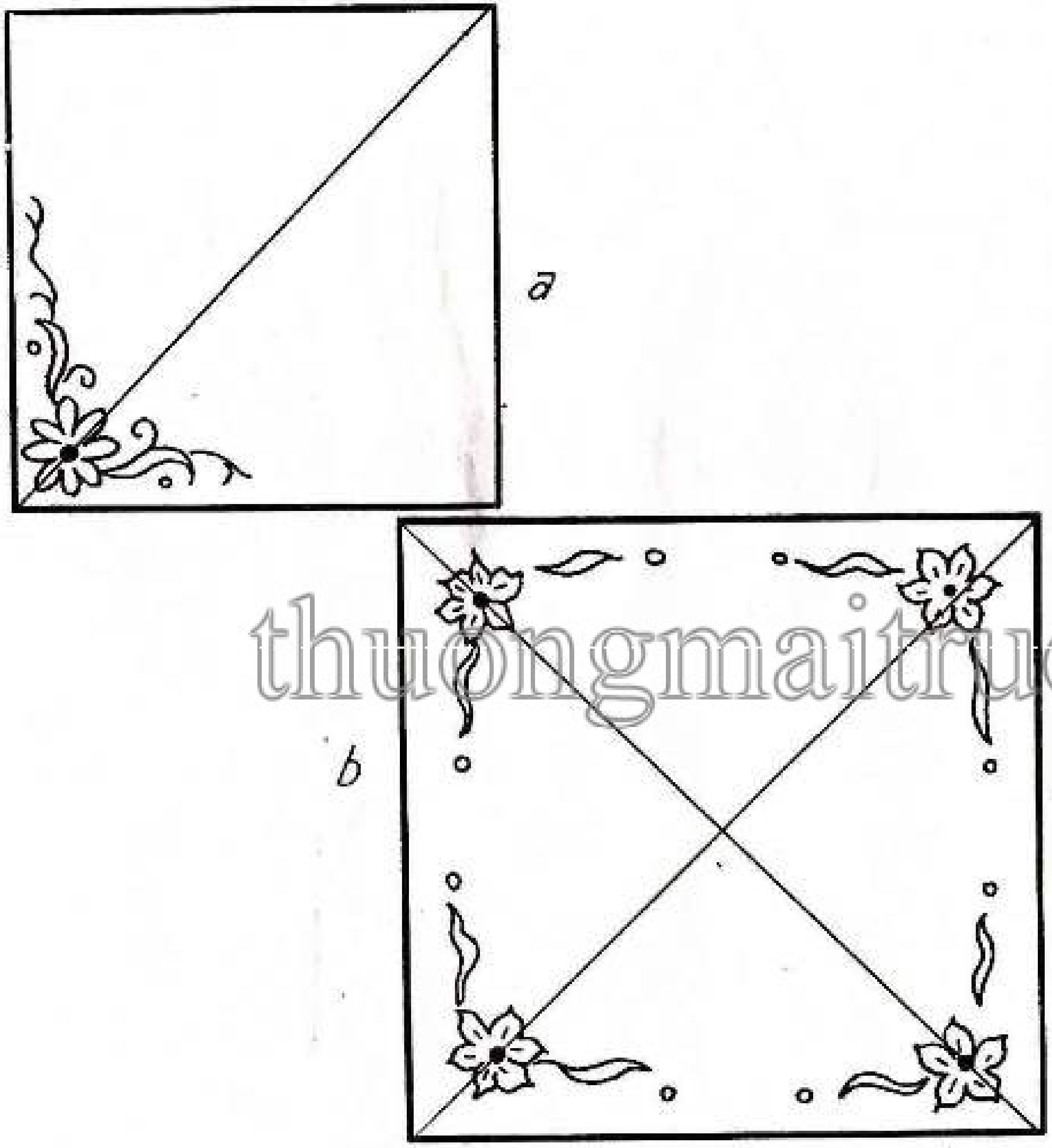

Hình 29

Bài 20

VẼ TRANG TRÍ

TRANG TRÍ CÁI KHĂN TAY (HÌNH VUÔNG)

1. Quan sát và nhận xét

Có nhiều cách trang trí khăn tay :

- Trang trí ở 1 góc (H.29a).
- Trang trí ở 4 góc (H.29b).

2. Cách vẽ

- Kẻ một đường chéo (H.29a), hai đường chéo (H.29b) để vẽ cho dễ, cho đều và đẹp hơn.
- Chọn họa tiết vẽ vào góc. Vẽ xong, em tô mầu theo ý thích. Nhớ tô cả mầu nền.

Chú ý : Nếu mầu nền đậm thì mầu họa tiết nhạt. Ngược lại, nếu mầu nền nhạt thì mầu họa tiết đậm.

3. Bài thực hành

Trang trí cái khăn tay theo ý thích (H.30a).

thuongmaitruongxua.vn

a

Em có thể lấy một vài họa tiết này để trang trí.

Bài tập về nhà : Trang trí cái khăn khác cái khăn em đã vẽ ở lớp (H.30b)

b

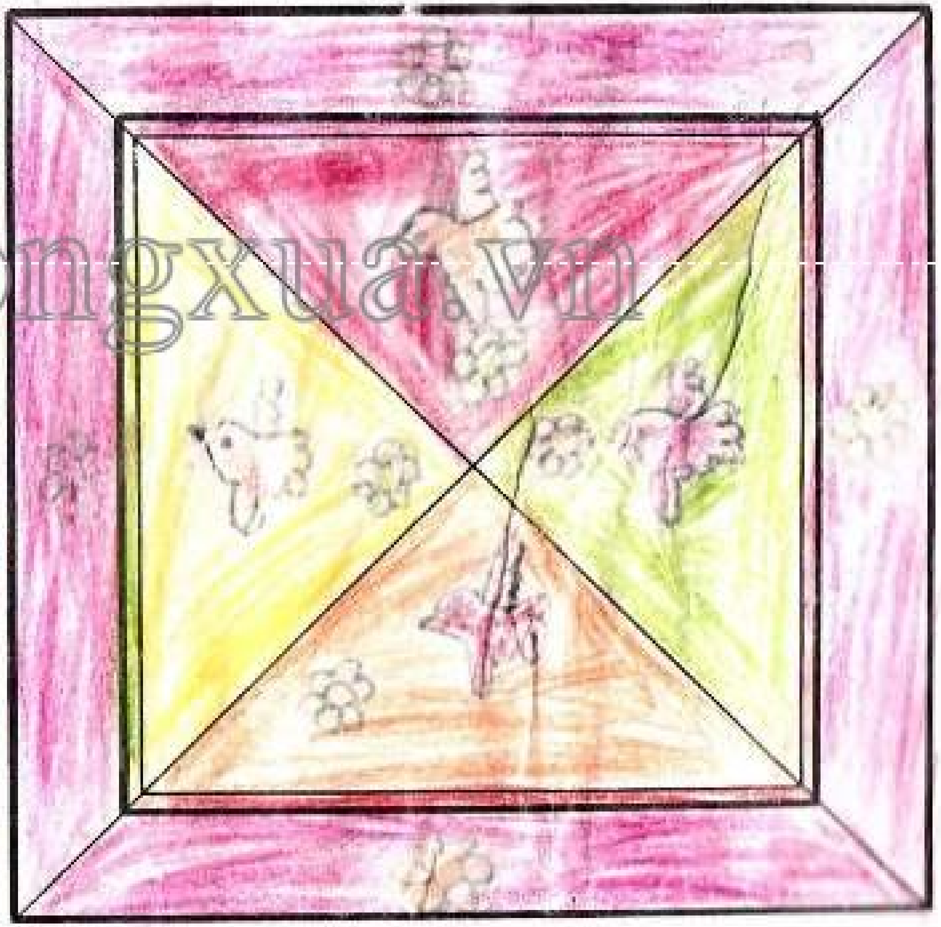

Hình 30

thuongmaitruongxua.vn

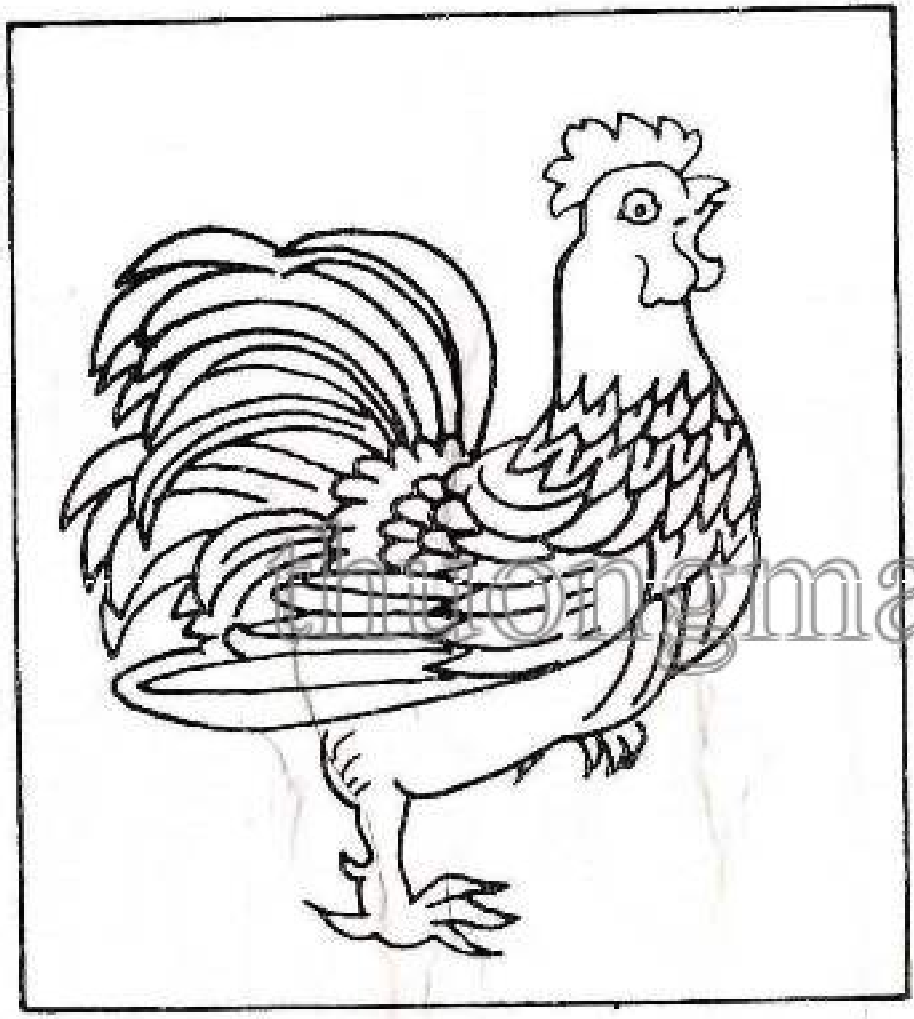

Hình 31
Con gà *(tranh dân gian)*

Bài 21

VẼ THEO ĐỀ TÀI

VẼ CON GÀ TRỐNG

1. Quan sát và nhận xét

Gà trống có hình dáng, mầu sắc rất đẹp :

– Đầu gà trống hơi tròn, mào to hình như ngọn lửa mầu đỏ, mỏ mầu vàng ; mắt tròn xinh ; mào dưới mềm, mầu đỏ ;

– Cổ gà trống có lông mượt, dài.

– Mình gà như quả dưa, đôi cánh to, lông cũng có nhiều mầu đẹp.

– Đuôi gà trống có lông cong, dài.

– Chân gà to, mầu vàng.

2. Cách vẽ

– Vẽ đầu, mình đuôi gà là những hình hơi tròn trước.

– Vẽ các bộ phận sau, em sẽ có con gà trống đẹp.

3. Bài thực hành

Vẽ và tô mầu con gà trống theo ý thích.

thuongmaitruongxua.vn

Bài tập về nhà : Dựa vào cách vẽ con gà trống, em tập vẽ con mèo, con thỏ, con trâu, hay con voi.

thuongmaitruongxua.vn

Hình 32

thuongmaitruongxua.vn

Bài 22

VẼ THEO MẪU

VẼ CÁI CA

1. Quan sát và nhận xét

Nhìn cái ca (H.32a) em thấy những gì ?

– Miệng ca hình bầu dục ;

– Thân ca thẳng đứng,

– Quai ca cong,

– Đáy ca hơi lượn.

2. Cách vẽ

– Em vẽ hình chữ nhật trước. Chiều rộng sẽ là miệng, đáy ca, chiều cao sẽ là thân ca (H.32b).

(nhớ để phần giấy vẽ quai ca).

– Vẽ phác miệng, quai ca (H.32c).

– Nhìn mẫu em vẽ cho đúng như em thấy. (H32d).

– Vẽ xong, em tự trang trí và tô mầu.

3. Bài thực hành

Vẽ cái ca (vẽ theo chiều dọc trang giấy và vẽ to vừa phải).

thuongmaitruongxua.vn

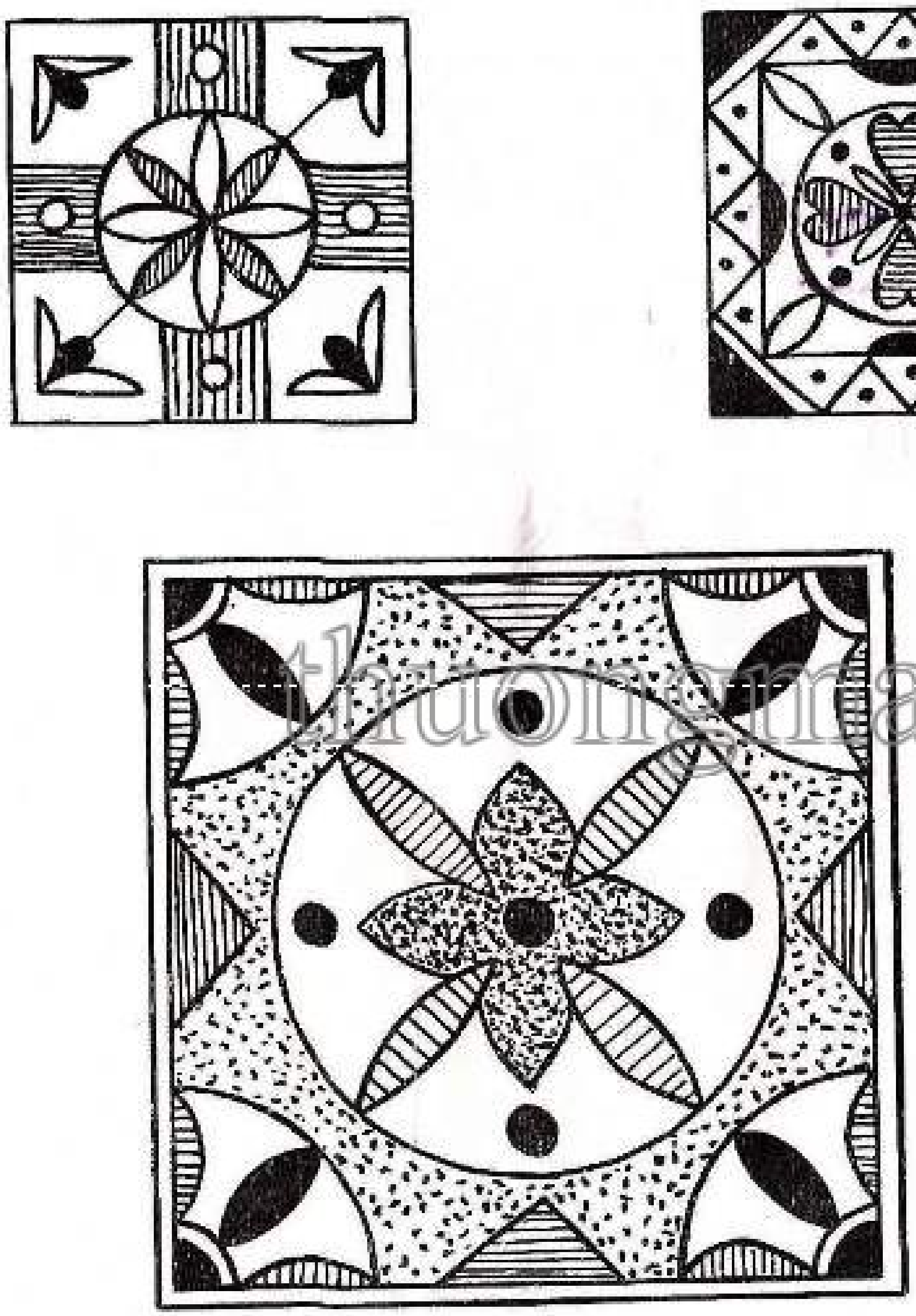

Hình 33

Bài 23

VẼ TRANG TRÍ

TRANG TRÍ HÌNH VUÔNG

1. Quan sát và nhận xét

– Có nhiều cách trang trí hình vuông. Mỗi cách trang trí có một vẻ đẹp riêng (H.33).

– Dựa vào các mẫu trang trí (H.33) để em tìm ra cách vẽ của riêng mình.

2. Cách vẽ

– Chia hình vuông thành nhiều phần bằng nhau.

– Vẽ các hình lớn trước.

– Vẽ họa tiết sau.

– Vẽ xong, tô mầu theo ý thích(xem H.47 b trang 68)

Chú ý : Các họa tiết giống nhau phải vẽ bằng nhau và tô cùng một mầu sẽ đẹp hơn.

3. Bài thực hành

Trang trí hình vuông (H.34a).

Bài tập về nhà : Trang trí hình vuông (H.34b) khác với bài vẽ ở lớp.

thuongmaitruongxua.vn

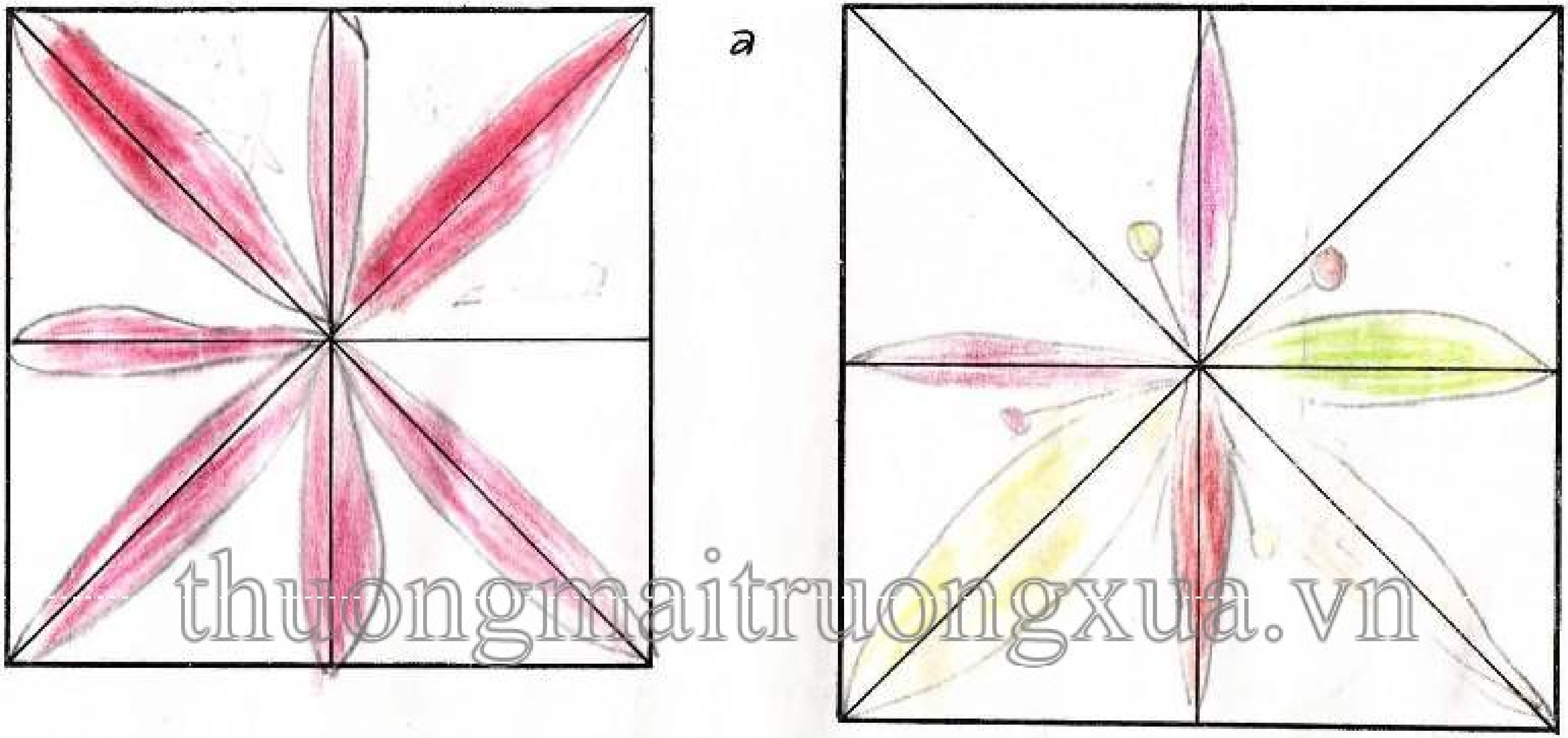

a

b

Em có thể lấy một số họa tiết dưới đây để trang trí

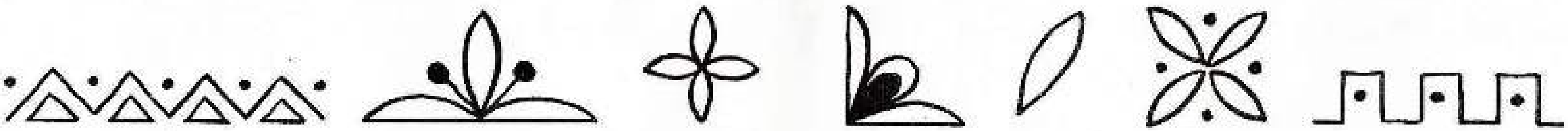

Hình 34

thuongmaitruongxua.vn

Bài 24

XEM TRANH

GHÉ THĂM NHÀ

(*Tranh lụa của* Trọng Kiệm)

Tranh vẽ bằng mầu nước trên nền lụa gọi là tranh lụa. Tranh lụa thường có mầu sắc mịn màng, uyển chuyển.

Tranh *Ghé thăm nhà* vẽ cảnh gặp mặt gia đình chốc lát của chú bộ đội khi hành quân qua nhà. Chú bộ đội vai vác hòm đạn, dừng lại trước sân. Nghe tiếng gọi quen thuộc cả nhà vội vàng chạy ra. Đứa con lớn ùa đến với bố, như đang khóc. Vợ chú bế con nhỏ đăm chiêu nhìn cảnh gặp gỡ. Bà cụ – mẹ chú cầm đèn, như muốn nhìn rõ con mình hơn, vì lâu nay cụ chưa được gặp. Đằng sau đồng đội của chú đang tiếp tục hành quân, mọi người đều ngoái lại nhìn thông cảm và mong muốn được gặp gỡ gia đình dù là chốc lát như vậy.

Tranh *Ghé thăm nhà* của bác Trọng Kiệm cũng là tranh đẹp, hiện đang được trưng bày ở Viện bảo tàng Mĩ thuật Việt Nam.

thuongmaitruongxua.vn

Hình 35

Ghé thăm nhà *(Tranh lụa của* Trọng Kiệm*)*

thuongmaitruongxua.vn

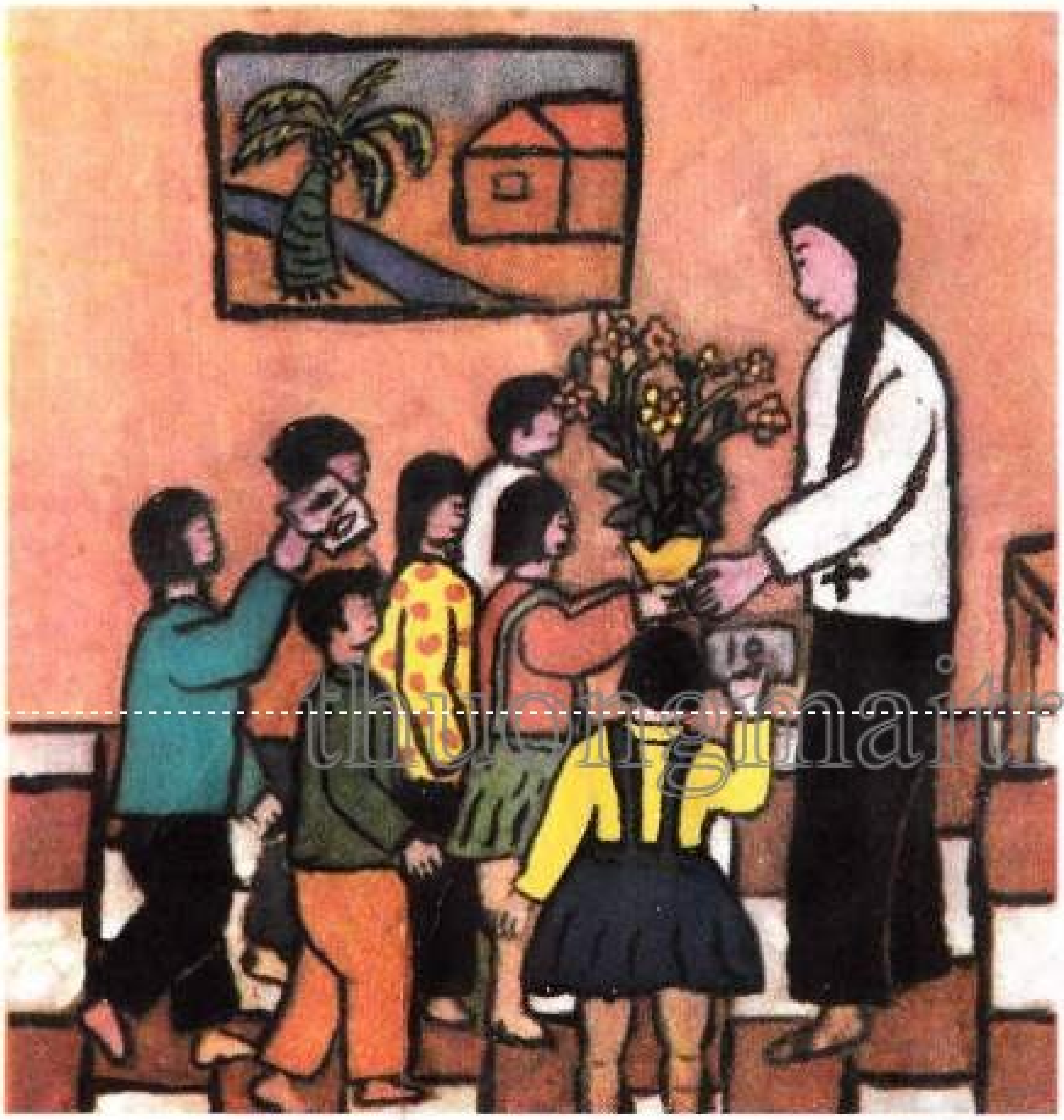

Hình 36
Em mừng cô giáo
(*tranh của* Nguyễn Cảnh Cường – 9 tuổi)

Bài 25

VẼ THEO ĐỀ TÀI

VẼ TRANH VỀ MẸ HOẶC VỀ CÔ GIÁO

1. Quan sát và nhận xét

Em hãy nhớ lại hình ảnh mẹ, (cô giáo):

– Mẹ (cô giáo) đang làm gì ? ở đâu ?

– Mẹ (cô giáo) mặc quần áo gì ?

– Tóc của mẹ (cô giáo) như thế nào ?

2. Cách vẽ

– Vẽ hình ảnh mẹ (cô giáo) đang làm một công việc nào đó : đọc sách, nấu cơm, may vá, giảng bài... vẽ đúng với dáng mẹ (cô giáo) đang làm việc (ngồi, cúi, đứng...).

– Vẽ thêm cảnh vật cho tranh vui, đẹp hơn (nhà, vườn cây, lớp học).

– Vẽ mầu theo ý thích.

Em có thể vẽ chân dung của mẹ, cô giáo.

3. Bài thực hành

Vẽ tranh mừng mẹ, mừng cô nhân ngày 8–3.

thuongmaitruongxua.vn

thuongmaitruongxua.vn

Hình 37

Bài 26

TẬP NẶN

NẶN QUẢ CHUỐI

1. Quan sát và nhận xét

- Quả chuối, quả dưa chuột, quả mướp đều có hình thon, dài hơi cong và múp ở hai đầu.

thuongmaitruongxua.vn

2. Cách nặn

- Dùng đất sét nặn thành khối gần giống hình mẫu.
- Hoàn chỉnh dần cho đến khi thấy giống mẫu.

3. Bài thực hành

Tô mầu các quả ở trang bên (H.38).

Bài tập về nhà : Nặn quả chuối bằng kích thước thật.

thuongmaitruongxua.vn

Hình 38

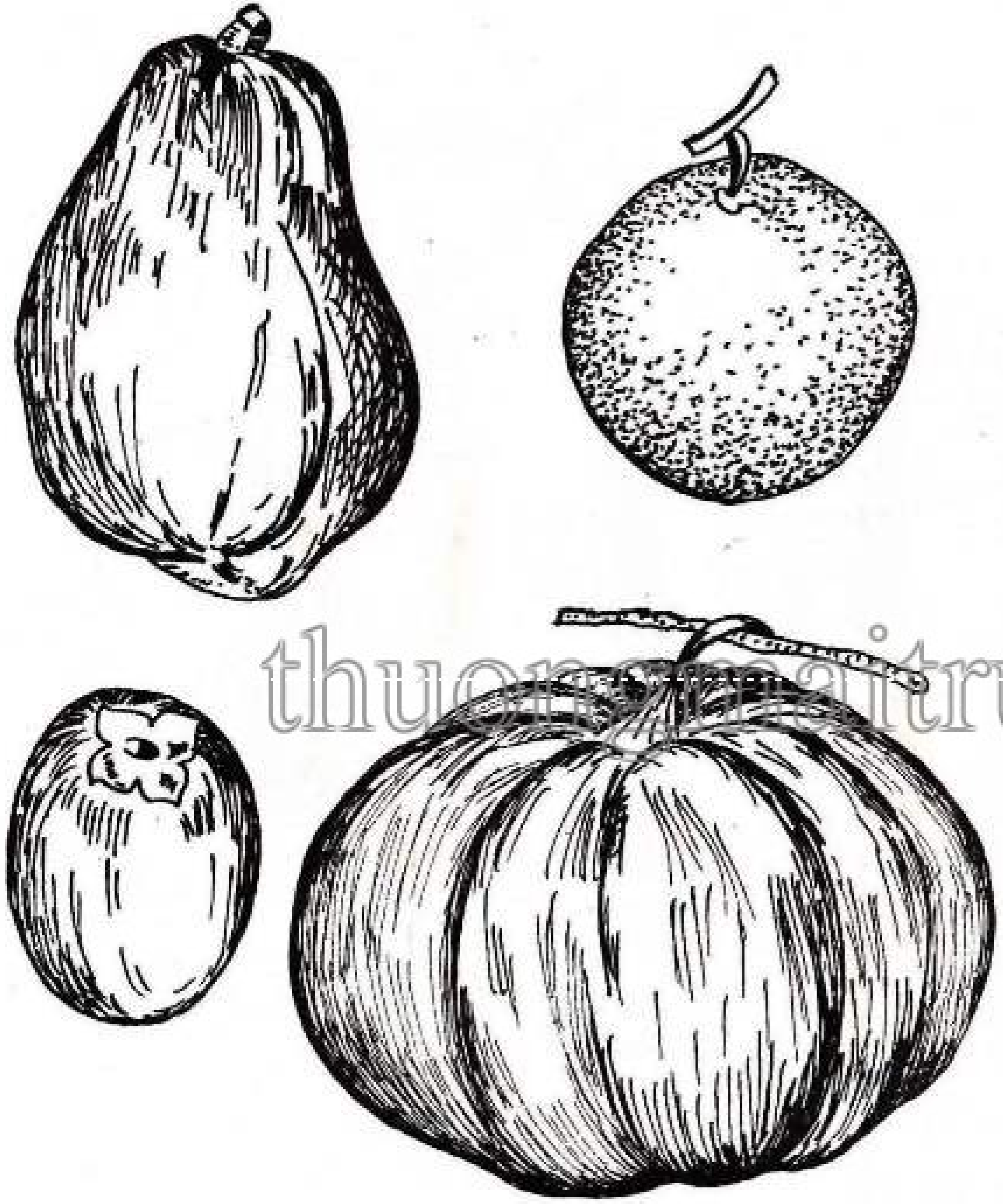

Hình 39

Bài 27

VẼ THEO MẪU

VẼ QUẢ CÂY
(có dáng tròn)

1. Quan sát và nhận xét

– Quả cây (H.39) có hình dáng khác nhau. Em quan sát và tả lại hình dáng quả cam, quả cà chua, quả đu đủ...

– Mầu sắc của quả cây cũng thay đổi khi non, khi già, khi chín. Muốn vẽ đẹp em cần quan sát kĩ về hình dáng, mầu sắc của chúng.

thuongmaitruongxua.vn

2. Cách vẽ

– Vẽ khung hình bên ngoài trước, vẽ nét của quả sau (theo mẫu).

– Vẽ xong em tô mầu cho đẹp, đúng như mẫu.

3. Bài thực hành

Vẽ quả (quả cam, cà chua, quả đu đủ).

Bài tập về nhà : Quan sát quả cây và nhận xét hình dáng của chúng.

Bài 28

VẼ TỰ DO

VẼ MỘT TRANH MÀ EM THÍCH

thuongmaitruongxua.vn

Bài tập về nhà : Tô mầu tranh tĩnh vật *Hoa quả*

Hình 40

thuongmaitruongxua.vn

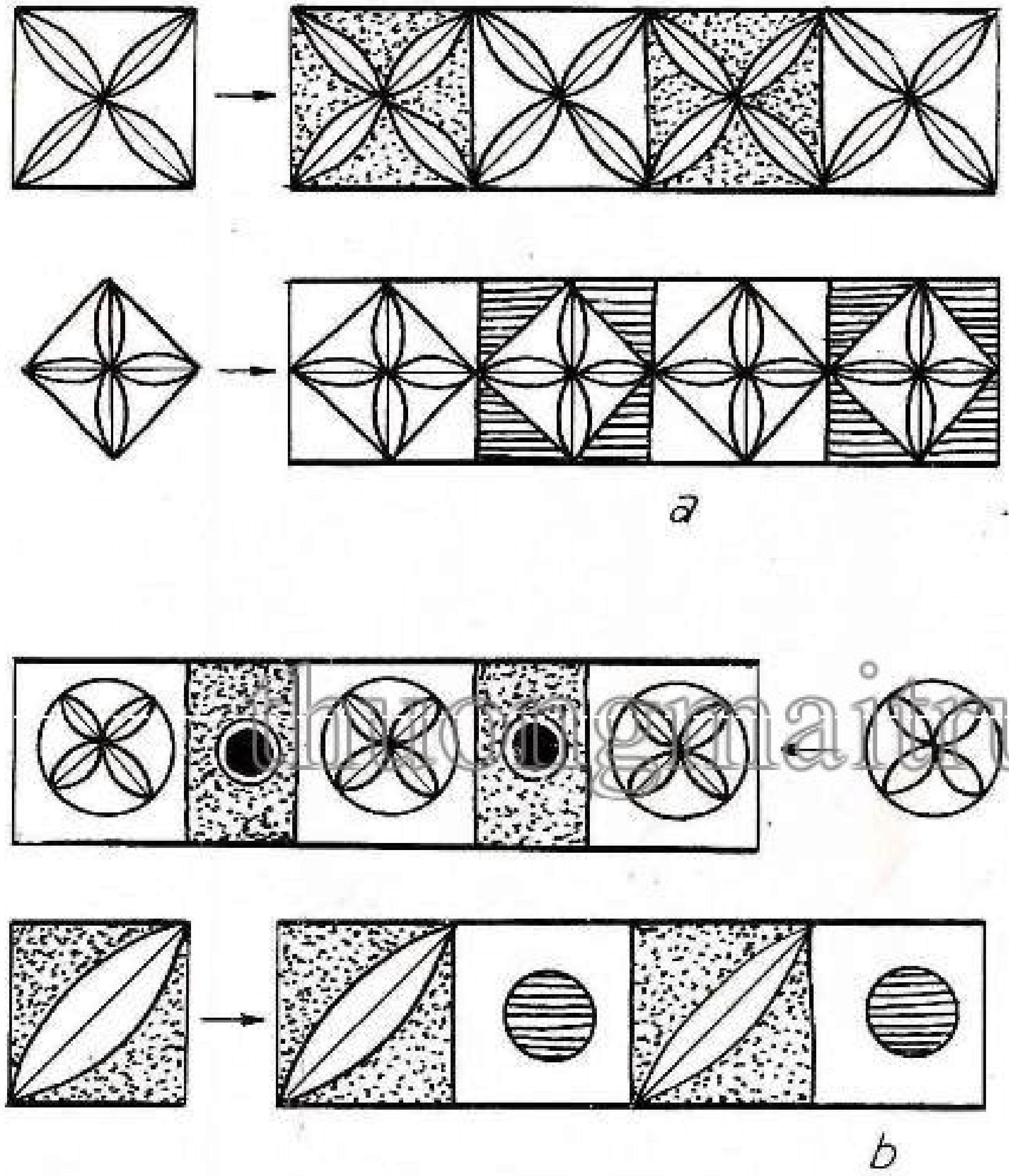

Hình 41

Bài 29

VẼ TRANG TRÍ

TRANG TRÍ ĐƯỜNG DIỀM

1. Quan sát và nhận xét

Có nhiều cách trang trí đường diềm :

– Chỉ dùng 1 họa tiết và vẽ nối tiếp nhau (H.41a).

– Dùng 2 họa tiết và vẽ xen kẽ nhau (H.41b).

2. Cách vẽ

– Kẻ hai đường thẳng cách đều nhau, dài ngắn tùy ý.

– Chia các khoảng bằng nhau theo hình họa tiết.

– Vẽ họa tiết đã chọn vào các ô. Họa tiết giống nhau phải vẽ bằng nhau.

– Vẽ xong, tô mầu theo ý thích. Họa tiết giống nhau tô cùng một mầu.(xem H.47c trang 68)

3. Bài thực hành

Vẽ họa tiết và tô mầu (H.42a).

Bài tập về nhà : Tô mầu vào đường diềm (H.42b).

thuongmaiduongxua.vn

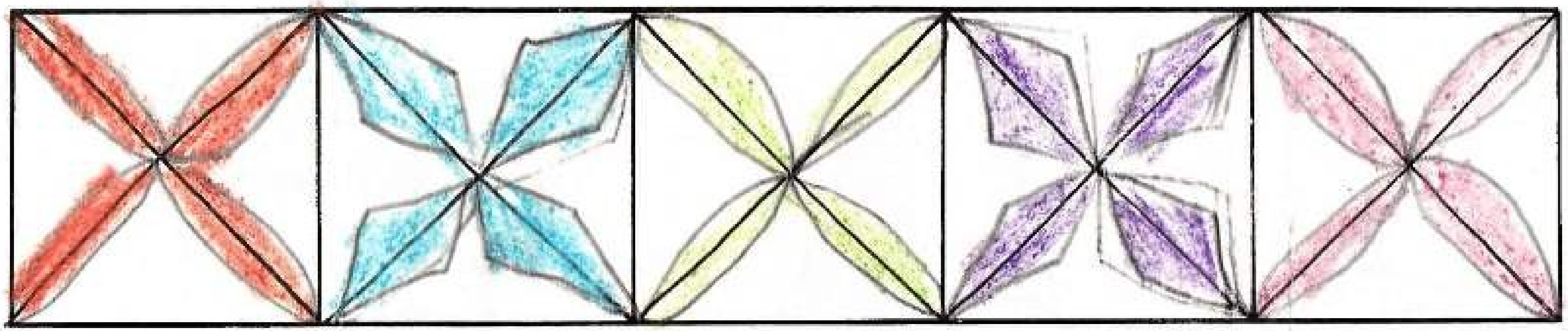

a

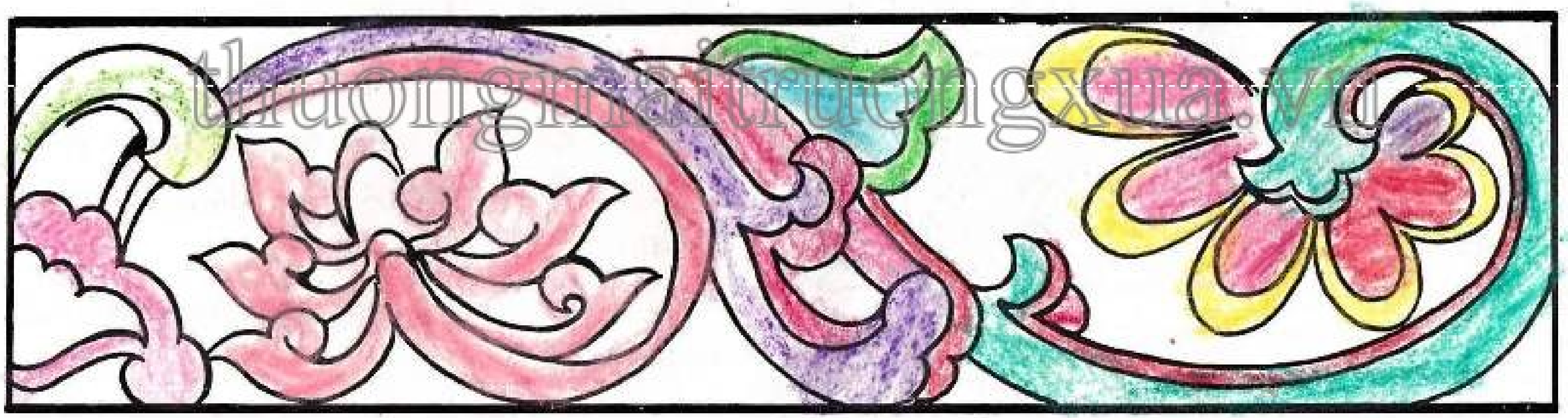

thuongmaitruongxua.vn

b

Hình 42

Đường diềm (*chạm trên đá ở Văn Miếu, Hà Nội – Thế kỉ XVII–XVIII*)

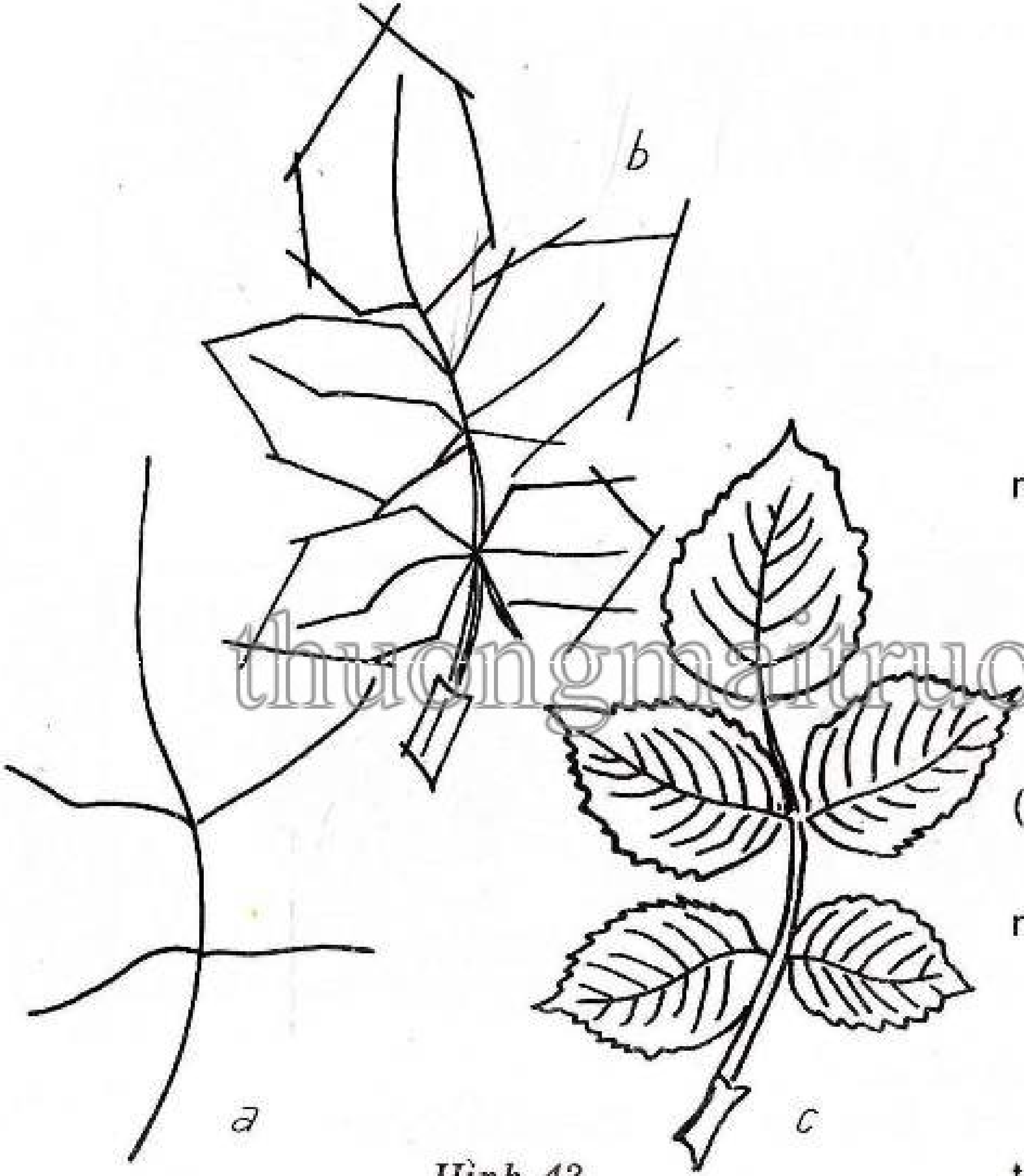

Hình 43

Bài 30

VẼ THEO MẪU

VẼ CÀNH LÁ

1. Quan sát và nhận xét

– Cành có nhiều lá.

– Lá ở trên một cành cũng không giống nhau : lá to, lá nhỏ, lá dài, lá ngắn (H.43a).

– Mầu của lá cũng khác nhau.

2. Cách vẽ

– Vẽ cành và các sống lá trước (H.43b).

– Vẽ phác hình các lá bằng nét thẳng, mờ (H.43c).

– Vẽ các nét cong cho đúng như cành lá mẫu (H.43d).

3. Bài thực hành

Vẽ cành lá mà em mang theo.

Bài tập về nhà : Em hãy tô mầu đường diềm theo ý thích (H.44).

thuongmaitruongxua.vn

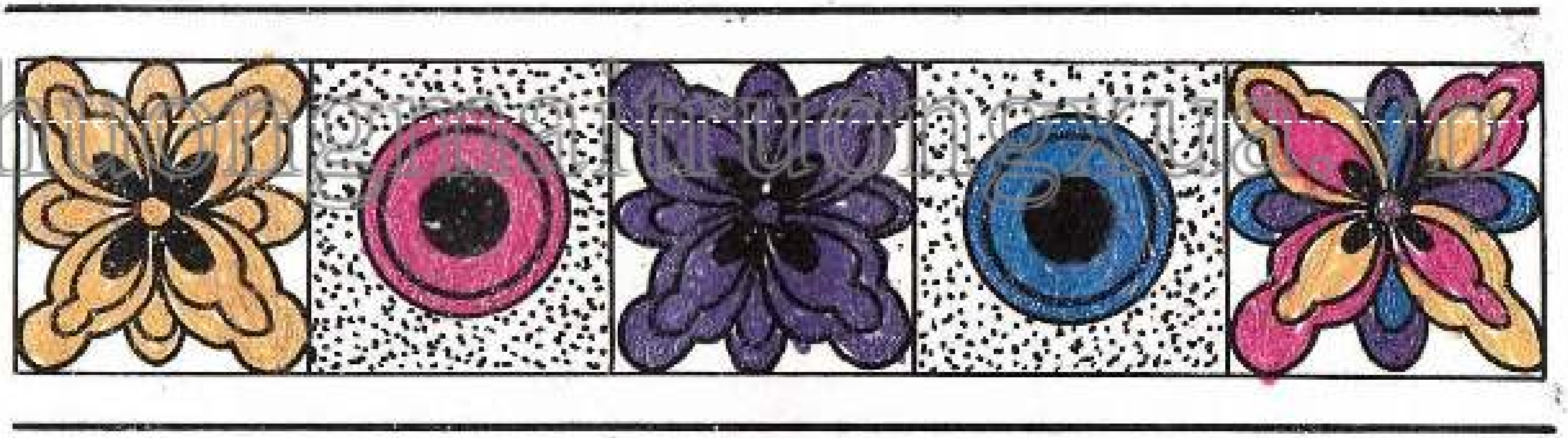

Hình 44

Hoa (*chạm gỗ ở chùa Tây Phương – thế kỉ XVII*)

thuongmaitruongxua.vn

Bài 31

XEM TRANH

TÌNH QUÂN DÂN

(*Tranh sơn mài của* Sĩ Ngọc)

Tranh được vẽ bằng sơn ta (Không phải loại sơn đóng trong hộp mà các em thường thấy) cùng với một số chất liệu khác như : vàng, bạc... sau đó phải mài, rửa rất công phu, nên gọi là tranh sơn mài. Tranh sơn mài nhẵn, bóng ; hình mảng, đường nét, mầu sắc thường rõ ràng, mạnh mẽ.

Tranh *Tình quân dân* chỉ có hai người : Chú bộ đội trẻ vai khoác súng, tay bưng bát nước uống một cách ngon lành, vì chú rất khát. Bên phải là bà mẹ nông dân tay cầm mũ, tay quạt, nhìn chú trìu mến như nhìn đứa con của mình vậy. Nền tranh là mầu đỏ, mầu vàng tả cái nóng, cái oi bức của ngày hè, nói lên sự vất vả của chú bộ đội khi luyện tập.

Tranh *Tình quân dân* là tranh đẹp. Tranh còn có tên gọi là *Bát nước*. Dù tên có khác nhau nhưng tranh đều nói lên tình cảm giữa quân và dân. Tranh đang được trưng bày ở Viện bảo tàng Mĩ thuật Việt Nam.

thuongmaitruongxua.vn

Hình 45
Tình quân dân (*tranh sơn mài của* Sĩ Ngọc – 1949)

thuonghaitruongxua.vn

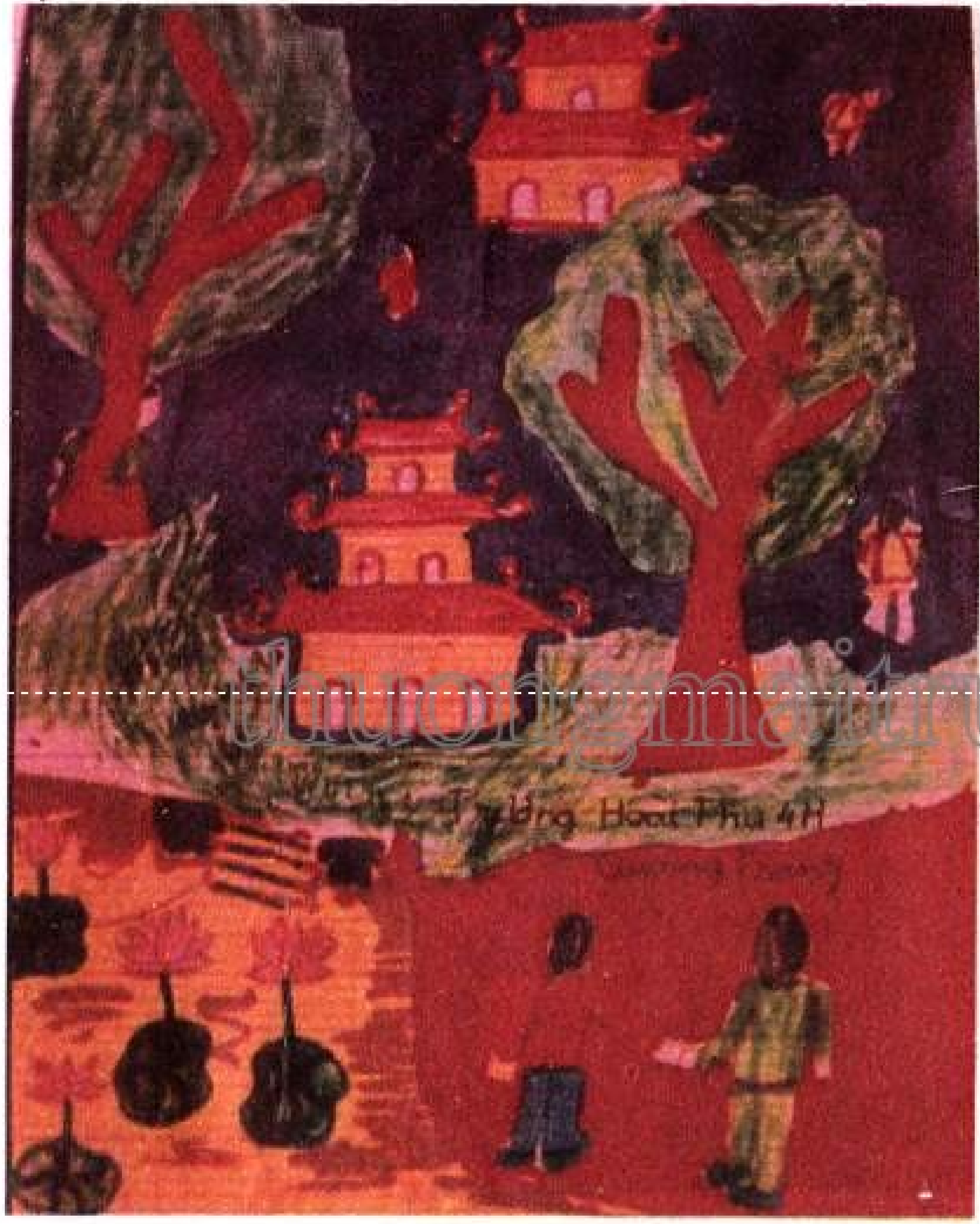

Hình 46

Ngắm cảnh (*tranh của* Trương Hoài Thu – học sinh lớp 4)

Bài 32

VẼ THEO ĐỀ TÀI

MÙA HÈ VUI

1. Quan sát và nhận xét

Năm học sắp qua ngày hè sẽ đến. Trong những ngày hè các em được nghỉ ngơi và tham gia sinh hoạt Đội, được vui chơi thoải mái, như :

- Đi cắm trại.
- Đi tắm biển với gia đình.
- Thăm quan cảnh đẹp. Về quê thăm ông bà.
- Đá bóng, đá cầu, nhảy dây, đồng diễn thể dục.
- Lao động giúp gia đình.
- Ôn tập ở nhà. Học nhóm...

2. Cách vẽ

Em vẽ lại một cảnh mà em thích nhất. Hình ảnh chính em vẽ to và thêm những hình ảnh khác cho tranh vui, đẹp hơn. Vẽ xong em tô mầu theo ý mình.

3. Bài thực hành

Vẽ tranh về mùa hè.

thuongmaitruongxua.vn

thuongmaitruongxua.vn

a– Trang trí cái lọ

b – Trang trí hình vuông

thuongmaitruongxua.vn

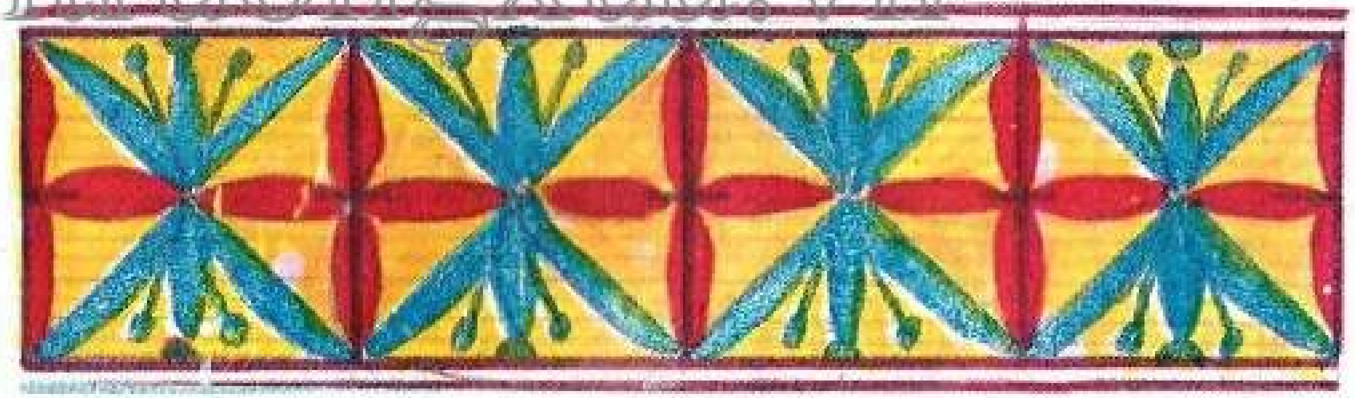

c – Trang trí đường diềm

Hình 47

MỤC LỤC

	Trang
Bài 1 : Xem tranh	4
Bài 2 : Vẽ trang trí	6
Bài 3 : Vẽ theo mẫu	8
Bài 4 : Vẽ theo đề tài	10
Bài 5 : Vẽ theo mẫu	12
Bài 6 : Vẽ trang trí	14
Bài 7 : Tập nặn	16
Bài 8 : Vẽ trang trí	18
Bài 9 : Vẽ theo mẫu	20
Bài 10 : Vẽ theo đề tài	22
Bài 11 : Vẽ trang trí	24
Bài 12 : Vẽ tự do	26
Bài 13 : Vẽ theo mẫu	28
Bài 14 : Vẽ theo đề tài	30
Bài 15 : Vẽ trang trí	32
Bài 16 : Vẽ theo mẫu	34

	Trang
Bài 17 : Xem tranh	36
Bài 18 : Vẽ tự do	38
Bài 19 : Vẽ theo mẫu	40
Bài 20 : Vẽ trang trí	42
Bài 21 : Vẽ theo đề tài	44
Bài 22 : Vẽ theo mẫu	46
Bài 23 : Vẽ trang trí	48
Bài 24 : Xem tranh	50
Bài 25 : Vẽ theo đề tài	52
Bài 26 : Tập nặn	54
Bài 27 : Vẽ theo mẫu	56
Bài 28 : Vẽ tự do	58
Bài 29 : Vẽ trang trí	60
Bài 30 : Vẽ theo mẫu	62
Bài 31 : Xem tranh	64
Bài 32 : Vẽ theo đề tài	66

thuongmaitruongxua.vn

45 NĂM
1957-2002
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

thuongmaitruongxua.vn

8 934980 100332

MĨ THUẬT 2

Mã số : 1H208T2

In 350.000 bản (QĐ1), khổ 20,3 x 14,3 cm, tại Công ty In Khoa học kỹ thuật - Hà Nội.
Số in : 24. Số xuất bản : 1302/28-01. In xong và nộp lưu chiểu tháng 3 năm 2002.

Giá: 2.900đ